W numerze:

Legendy i prototypy w twórczości Elizy Orzeszkowej 2

Zgodny i zjednoczony 4

EKORAJ 2005 Kozłówka - stolicą ekologów 11

Ogólnokrajowy tygodnik SZ "Związek Polaków na Białorusi"

GŁOS znad Niemna

28 października 2005r. Nr 39 (696) Index 63863 Rok założenia 1989

W nocy z 29 na 30 października o godz. 3.00 przestawiamy wskazówki zegara na godz. 2.00

IV prezydent Rzeczypospolitej

Lech Kaczyński podkreślił, że nie jest prezydentem jedynie tych, którzy na niego głosowali, ale "prezydentem całej Polski"

Podczas uroczystości w Sali Kolumnowej Sejmu RP przewodniczący Komisji Wyborczej Ferdynand Rymarz oficjalnie ogłosił zwycięstwo Lecha Kaczyńskiego w II turze wyborów prezydenckich. Lech Kaczyński uzyskał 54,04, a Donald Tusk 45,96 proc. głosów. Frekwencja wyniosła 50,99 proc. O ważności wyborów zdecyduje w ciągu miesiąca Sąd Najwyższy, po rozpatrzeniu ewentualnych protestów wyborczych. Jeśli SN uzna wybory za ważne, zaprzysiężenie prof. Lecha Aleksandra Kaczyńskiego na prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej odbędzie się 23 grudnia 2005 roku.

Prezydent — elekt

- Polska potrzebuje rozliczenia, ale też zgody — powiedział Lech Kaczyński po ogłoszeniu wyników wyborów prezydenckich. Zapowiedział, że wystąpi z Prawa i Sprawiedliwości. Zwrócił się do *"naszych przyjaciół z PO o szybkie zakończenie prac nad stworzeniem rządu."*

Lech Kaczyński podziękował swojemu konkurentowi w wyścigu do fotela prezydenckiego, *"który wspaniale walczył w tej kampanii"*. Powiedział, że Donald Tusk powinien zostać marszałkiem Sejmu RP. Zwrócił się także do szefa PiS swojego brata Jarosława, ze słowami *"panie prezesie, melduję wykonanie zadania"*. Powiedział, że to Jarosław Kaczyński był głównym strategiem jego kampanii wyborczej.

Podziękował też wszystkim, którzy wierzyli „w jego sukces" i tym, którzy go do niego przygotowywali. Wymienił m.in. rzecznika PiS Adama Bielana i europosła Michała Kamińskiego. Podziękował też swoim współpracownikom z urzędu miasta, w tym Elżbiecie Jakubiak (która ma zostać szefem jego gabinetu), Andrzejowi Urbańskiemu, Sławomirowi Skrzypkowi, Robertowi Drawie i Władysławowi Stasiakowi.

Lech Kaczyński powiedział, że w polityce wewnętrznej będzie aktywniejszy niż obecny prezydent Aleksander Kwaśniewski. Zaznaczył, że jest w innej sytuacji niż obecny prezydent, ponieważ będzie miał silne zaplecze polityczne. Podkreślił, że pomiędzy nim a jego bratem, prezesem Prawa i Sprawiedliwości Jarosławem Kaczyńskim, nie będzie konfliktów.

Lech Kaczyński, pytany o stosunek do elektoratu, który nie głosował na niego, powiedział, że choć nie popiera lewicowych poglądów w "wielkiej mierze", to są one obecne na całym świecie i również Polska powinna mieć swoją lewicę.

Jako prezydent Warszawy Lech Kaczyński chciałby zakończyć przygotowanie budżetu miasta, a także uczestniczyć w decyzjach związanych z ośrodkiem papieskim i fundacją stypendialną dla młodzieży niezamożnej im. Jana Pawła II.

Lech Kaczyński stwierdził też, że Polska jest ważnym sojusznikiem Stanów Zjednoczonych i zaraz po Nowym Roku złoży wizytę w Waszyngtonie. Zapewnił też, że chce dobrych stosunków z Rosją i Niemcami. Prezydent-elekt podkreślił, że relacje z zachodnim sąsiadem mają szczególny charakter, bo Polska jest sojusznikiem NATO i Unii Europejskiej.

Sygnałem ocieplenia stosunków z Rosją mogłaby być wizyta prezydenta Putina w Warszawie, do której — zdaniem prezydenta-elekta — powinno dojść jak najszybciej. Dodatkowym argumentem, według Kaczyńskiego, jest to, że jego poprzednik Aleksander Kwaśniewski wielokrotnie jeździł do Moskwy, a Władimir Putin złożył w Warszawie tylko jedną, krótką rewizytę.

czytaj na str. 5

ISSN 1563-3233

Lech Kaczyński z małżonką Marią podczas głosowania

Harmonogram

obchodów Święta Zmarłych na Grodzieńszczyźnie z udziałem Zarządu Głównego ZPB

1 listopada

Cmentarz Wojskowy w Grodnie godz. 10.00

I trasa

Stryjówka - Silwanowce - Kodziowce - Sopoćkinie - Nowiki - Kalety - Kadysz

II trasa

Grodno - Milkowszczyzna - Kamionka - Szczuczyn - Lida - Wewiórka - Surkonty - Raduń - Piaskowce - Ostryna - Jewłasze - Skidel - Grodno

Sercem pisała dla braci

Legendy i prototypy w twórczości Elizy Orzeszkowej

Podczas spotkania

Cztery razy w roku pracownicy Obwodowej Biblioteki Naukowej w Grodnie organizują w domu-muzeum Elizy Orzeszkowej, gdzie mieszczą się Filie Młodzieżowa i Literatury Obcej, spotkania literacko-muzyczne „W salonie u Pani Elizy".

Tytuł spotkania, które odbyło się 26 października, brzmiał „Legendy i prototypy w twórczości Elizy Orzeszkowej". Pracownice biblioteki: Olga Korszun, kierownik Filii Młodzieżowej, Marina Ignatowicz, Halina Chejlik, Tatiana Kononowicz oraz Irena Bobina z prawdziwym zamiłowaniem opowiedziały zebranym miłośnikom Orzeszkowej o twórczości znakomitej grodnianki, która kanwę swych utworów budowała wpatrując się w losy bliskich jej sercu mieszkańców kraju nadniemeńskiego.

Orzeszkowa zauroczona była wsią i życiem jej mieszkańców, kreowała bohaterów swych utworów na ich podobieństwo. Często jedno spotkanie, lub nawet jedno spojrzenie było dla niej natchnieniem. Tak właśnie powstała „Anastazja". Orzeszkowa na okładce „Tygodnika Ilustrowanego" zobaczyła portret pięknej dziewczyny autorstwa Kamieńskiego. Odnalazła ją i napisała piękną, przepełnioną romantyzmem powieść.

Wędrówki po okolicznych folwarkach, przypadkowe spotkania, wiadomości z sali sądowej itd. — wszystko ją natchniało, ponieważ pisała sercem, tak samo, jak czuła tych ludzi, ich potrzeby i troski.

Ten październikowy wieczór dostarczył zebranym „W salonie u Pani Elizy" wiele miłych i ciepłych wrażeń. Natchnieni twórczością i osobowością tej niezwykłej kobiety uczestnicy spotkania długo jeszcze rozmawiali o historii i dniu dzisiejszym Grodna, które tak bardzo kochała i gdzie spoczęła na zawsze. Piękna tradycja tych spotkań powinna być kontynuowana, aby jak najwięcej osób mogło przyjść do jej domu i jak za jej czasów w przyjaznym gronie napić się herbaty, porozmawiać, posłuchać muzyki, a nawet wspólnie zaśpiewać. Może o tym właśnie marzyła? Może kiedyś, siedząc w swoim fotelu i patrząc przez okno, widziała nas, dzisiejszych grodnian, którzy tu przychodzimy.

Helena BOHDAN,
fot. J. WANIUKIEWICZ

Głosowi

Olga KORSZUN, kierownik Filii Młodzieżowej Obwodowej Biblioteki Naukowej w Grodnie:

- Moje zamiłowanie twórczością i sylwetką Elizy Orzeszkowej rozpoczęło się wtedy, jak przyjechałam do Grodna. Zostałam skierowana do pracy właśnie do tej biblioteki i muszę przyznać, że nigdy wcześniej tu nie byłam. Długo znajdywałam się pod wrażeniem tego, co tu zobaczyłam i usłyszałam.

Jak wiadomo, za czasów Orzeszkowej w jej salonie zbierała się młodzież postępowa, inteligencja miejscowa. Zrodził się więc w pewnym momencie pomysł, żeby tę tradycję kontynuować. Jesteśmy przekonani, że ten dom jest przepełniony jej aurą, a ona zapewne nam pomaga i jest zadowolona z tego, że ten dom żyje, że gromadzą się tu ludzie, którzy kochają kraj nadniemeński. Symboliczne jest również rozmieszczenie w jej domu Filii Młodzieżowej Obwodowej Biblioteki Naukowej w Grodnie.

Na nasze spotkania przychodzą wykładowcy Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janki Kupały, członkowie Związku Polaków na Białorusi i Polskiej Macierzy Szkolnej, uczniowie i pedagodzy Polskiej Szkoły w Grodnie, no i, oczywiście, miłośnicy twórczości Elizy Orzeszkowej. Owocnie z nami współpracuje Centrum Twórczości Dzieci i Młodzieży „Spektrum", w którym działa Młodzieżowy Klub Debat, kier. Nina Rudź. Na obecnym spotkaniu mogliśmy podziwiać wspaniałą grę na gitarze Pawła Aleksiejewa, który też pracuje w „Spektrum" i niejednokrotnie uczestniczył w naszych spotkaniach.

Tematem naszych spotkań, które nazywamy salonami, nie zawsze jest Eliza Orzeszkowa i jej twórczość. Pragniemy zapoznać gości z życiem znakomitych rodaków, jak np. Franciszek Boguszewicz, Michaś Wasilok, którego 100. rocznicę urodzin będziemy obchodzić w roku bieżącym. Odbyło się już ponad 10 salonów, które nosiły tytuły „Miłość w życiu Elizy Orzeszkowej", „Historia Domku Orzeszkowej", „Historia ulicy Orzeszkowej" i in. Cieszę się bardzo, że spotkania te stają się popularne i mają coraz więcej stałych uczestników.

Dziękuję za rozmowę

Rozmawiała Helena BOHDAN

POEZJA CZYTELNIKÓW

Ciesz się z życia!

Przeszła wiosna, lato, wrzesień,
Przeszła także złota jesień.
Już nadchodzi sroga zima,
Co dopiero się zaczyna.

Para szarych dni deszczowych,
Para marzeń niespełnionych,
Długich i bezsennych nocy,
Które wstrzymać nie ma mocy.

Zima. Słońce słabo świeci,
Para wichrów i zamieci.
Mróz na szybach coś maluje,
Ciesz się z tego — to hartuje.

Ciesz się z ludzi wokół ciebie,
Ze słoneczka, co na niebie,
Z brzózki białej, młodej, wiotkiej,
Która poi sokiem słodkim.

Kiedy ranne wstają zorze,
Tobie ziemia, tobie morze,
Tobie śpiewa ptaszek w niebie,
Ciesz się — to wszystko dla ciebie.

A gdy wiosna już nie wróci,
Niech cię wcale to nie smuci,
Ciesz się z podniesionym czołem,
Że komedia nie skończona.

Stanisław PAWLUKIEWICZ

© J. WANIUKIEWICZ

FOTO W Głosie

Jak co roku członkowie Oddziału ZPB w Słonimiu uporządkowali 250 grobów żołnierzy Wojska Polskiego 1920r. W tym roku zakończenie prac porządkowych, w których aktywnie uczestniczyli: Roman Czuczejko, Aleksander Rewkowski, Stanisława Burdziuk, Wiaczesław Nieścierowicz, Maria Girko, Helena Walerianowa, Wojciech Ugrynowicz, Ludmiła Trasunowa, Helena Biełaja, Irena Wasilicka i in., odbyło się 27 października.

Oczekujemy teraz obchodów Wspomnienia Wszystkich Wiernych Zmarłych, by pod przewodnictwem kapłana pomodlić się za dusze bohaterów polskich, którzy walczyli o wolność Polski i polegli w latach 1918-1920. Dla Polaków, odciętych od Macierzy, groby żołnierzy polskich są symbolem polskości.

Leonarda REWKOWSKA

Niewidzialna więź

Pierwszy listopada — Wszystkich Świętych

W początkach chrześcijaństwa nie oddawano czci publicznej nikomu ze stworzeń: ani ludziom, ani nawet aniołom. W obawie bałwochwalstwa kierowano kult jedynie do Pana Boga w Trójcy Świętej Jedynego: do Boga Ojca, Jego Syna i do Ducha Świętego. Uderza to we wszystkich księgach Nowego Testamentu. A jednak nawet już tam można dostrzec ślady czci świętych Pańskich. Pochwała, jaką sam Pan Jezus daje św. Janowi Chrzcicielowi (Mt 11,7-11), cześć, z jaką wyraża się św. Paweł o Abrahamie i Melchizedechu (Rz 4,18-22; Hbr 5,6: 7,1-4); Pochwała Maryi z ust św. Elżbiety (Łk 1,39-54) i okrzyk pewnej niewiasty (Łk 11,27); wreszcie prorocze słowa, jakie Maryja wypowiedziała w Magnificat o chwale, jaką będzie odbierać (Łk 1,48-49) — to wszystko można uważać za zapowiedź kultu świętych Pańskich.

Najpierw przedmiotem kultu stała się Najświętsza Maryja Panna jako Matka Wcielonego Słowa. Jej wizerunki spotykamy już w katakumbach z wieku III, siedzącą na tronie i otoczoną aureolą, co świadczy dowodowo o kulcie. Osobny sobór powszechny odbył się w obronie Boskiego Macierzyństwa Maryi (431). Od tego to czasu ku Jej czci stawiano kościoły, urządzano pielgrzymki do łaskami słynących obrazów; Kościół ustanawiał święta ku Jej czci i układał liturgiczne modlitwy oraz pieśni. Wiek przedtem święci Efrem († 373), św. Atanazy († 373) i wielu innych wysławiało Matkę Bożą wierszem i prozą.

W tym samym czasie daje się zauważyć w Kościele kult aniołów. Św. Michał Archanioł miał swoje sanktuaria już w początkach chrześcijaństwa, do których licznie podążali wierni.

Krwawe prześladowania Kościoła, którym początek dali Żydzi palestyńscy, a w cesarstwie Neron (I w.), rozbudziły także kult do męczenników. Rocznice ich męczeńskiej śmierci obchodzono rokrocznie, a ich groby nawiedzali wierni. Dzień ich zgonu uważano za dzień ich narodzin w niebie. Dlatego jako przyjaciołom Boga oddawano kult liturgiczny, który w wieku V z ruchu spontanicznego, prywatnego, przerodził się w kult aprobowany, urzędowy.

Od wieku IV datuje się także kult wyznawców: Ojców Apostolskich, Ojców Kościoła, świętych biskupów, pustelników, ascetów, świętych dziewic i pokutnic. Ponieważ świętych męczenników było bardzo wielu — może większość z nich stanowili bohaterowie bezimienni — dlatego w Kościele antiocheńskim już w wieku IV pierwszą niedzielę po Zielonych Świętach poświęcono ich czci i pamięci. Na zachodzie papież Bonifacy IV, 13 maja 608r., starożytny panteon, rzymską świątynię pogańską ku czci wszystkich, zwłaszcza nieznanych bóstw, poświęcił czci Matce Bożej i świętym męczennikom. W wieku VIII zmieniono tytuł, rozszerzając go: ku czci Matki Bożej, męczenników i wszystkich sprawiedliwych. Papież Jan XI w 935r. ustanowił osobne święto ku czci Wszystkich Świętych, wyznaczając je na dzień 1 listopada. Świątynia ta istnieje do dnia dzisiejszego w Rzymie, chociaż nie przypomina w niczym blaskiem świątyni pierwotnej.

Tak więc tajemnica dnia dzisiejszego przypomina nam przede wszystkim tych świętych Pańskich, którzy nie mają swoich osobnych dni w roku liturgicznym, rzeszę „nieznanych żołnierzy" Bożych. A muszą być ich niezliczone zastępy, skoro św. Jan Apostoł pisze, ze nie mógł ich nikt zliczyć — *„z każdego narodu i wszystkich pokoleń, ludów i języków"* (Ap 7,9).

Z biegiem lat Kościół ubogacił kult świętych: stawiał im posągi i malował ich obrazy, fundował ku ich czci świątynie i ołtarze, ich śmiertelne szczątki, jak i wszelkie po nich pamiątki otoczył szczególnym pietyzmem, ułożył szereg modlitw i pieśni ku ich czci, jak też liturgiczne teksty do ich mszy świętej i pacierzy kapłańskich.

Kult świętych Pańskich nie tylko nie sprzeciwia się czci Bożej, ale ją pomnaża. Święci bowiem są przyjaciółmi Pana Boga i współdziedzicami w chwale Jezusa Chrystusa. Kto miłuje Pana Boga, miłuje również Jego przyjaciół. Ta cześć nie jest więc najwyższa i bezpośrednia, ale pośrednia i względna. Czcimy ich bowiem ze względu na Pana Boga, podobnie jak czcią otaczamy urzędników królewskich właśnie ze względu na króla, którego oni reprezentują. Tak więc pośrednio przez nich kult kierujemy ku Panu Bogu. Nadto i stopień czci im oddawanej jest zupełnie inny od czci, jaką oddajemy Panu Bogu. Dlatego bracia odłączeni nie mają racji, kiedy odrzucili kult świętych, a nawet Najświętszej Maryi Panny w obawie, by przez to nie umniejszyć czci Bożej. Pan Bóg w rządach swoich nad światem posługuje się aniołami i ludźmi, podobnie jak panujący nie rządzi sam państwem, ale przez swoich przedstawicieli. Dlatego to uciekamy się do pośrednictwa świętych i przez nich otrzymujemy łaski. Sam fakt, że je otrzymujemy, świadczy, że taka jest ekonomia i wola Boża.

I jeszcze jeden powód, który nas skłania do oddawania czci świętym Pańskim. Każdy naród swoich bohaterów otacza czcią szczególną, wystawia im pomniki, mauzolea, ich imionami zdobi place i ulice miast. Kościół ma również swoich bohaterów. Są właśnie nimi święci. Byłoby dziwnym, gdyby o nich nie pamiętał, nie stawiał ich za wzór potomnym. Dlatego więcej zasłużonym poświęcamy poszczególne dni w roku, a pamięć o wszystkich wyrażamy w uroczystość Wszystkich Świętych. Tajemnica Świętych Obcowania należy do najpiękniejszych. Przypomina bowiem, że wszyscy jesteśmy jedną rodziną Bożą, której nawet śmierć nie może rozłączyć. Bracia nasi, którzy przeszli już czas próby i cieszą się chwałą wieczną, są nam zachętą, byśmy mogli pokonać wielkie przeciwności i znaleźć się w ich gronie. Odrzucenie tej tajemnicy byłoby ogromnym zubożeniem religii, chłodem i przepaścią między niebem a ziemią, między dwoma światami, które tak mała dzieli odległość, po prostu jeden moment śmierci. Jeśli Chrystus Pan zapewnił swoich apostołów, że będą zasiadać na 12 stolicach (Mt 19,29-29), to znaczy, że będą mieli udział w rządach Bożych nad światem, że kontakt nasz z nimi będzie istniał nadal.

Kościół oddaje cześć swoim świętym w różnym stopniu. I tak, wyraźnie na pierwszym miejscu stawia Najświętszą Maryję, na drugim miejscu św. Józefa i św. Jana Chrzciciela, następnie apostołów, wśród których św. Piotr i św. Paweł mają uprzywilejowane miejsce. Dlatego mamy klasy, czyli stopnie świąt: uroczystości, święta, wspomnienie obowiązkowe i wspomnienie dowolne. Najwięcej jest świętych lokalnych, którzy odbierają szczególną cześć: w zakonie, w państwie, w narodzie czy też w diecezji, gdzie się wsławili męczeństwem za wiarę lub niezwykłą cnotą. Ostatnia reforma kalendarza liturgicznego Kościoła rzymskiego miała na celu podkreślić powszechny charakter Kościoła, dlatego przypomniano także świętych z odległych kontynentów świata, dotąd mało znanych.

Ks. Wincenty ZALESKI SDB,
"Święci na każdy dzień"

WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH (Festum omnium sanctorum) jest chrześcijańską uroczystością ku czci wszystkich znanych i nieznanych świętych i męczenników, którzy są w niebie z Bogiem. Przypada na 1 listopada.

Uroczystość Wszystkich Świętych wywodzi się głównie ze czci oddawanej męczennikom, którzy oddali swoje życie dla Chrystusa, a których nie wspomniano ani w martyrologiach miejscowych, ani w kanonie mszy świętej. W III wieku rozpowszechniła się tradycja przenoszenia całych relikwii świętych, albo ich części na inne miejsca. W ten sposób chciano podkreślić, że święci są własnością całego Kościoła. Kiedy w 610r. papież Bonifacy IV otrzymał od cesarza starożytną świątynię pogańską Panteon, kazał złożyć tam liczne relikwie i poświęcił tę budowlę na kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Męczenników. Od tego czasu oddawano cześć wszystkim zmarłym męczennikom 1 maja. Papież Grzegorz III w 731r. przeniósł tę uroczystość na 1 listopada, a w 837r. papież Grzegorz IV rozporządził, aby odtąd 1 listopada był dniem poświęconym pamięci nie tylko męczenników, ale wszystkich świętych Kościoła katolickiego. Jednocześnie na prośbę cesarza Ludwika Pobożnego rozszerzono to święto na cały Kościół.

ZADUSZKI

Następnego dnia po Wszystkich Świętych (2 listopada) obchodzimy wspomnienie wszystkich wiernych zmarłych (Zaduszki). Jest to dzień modlitw za wszystkich wierzących w Chrystusa, który odeszli już z tego świata, a teraz przebywają w czyśćcu.

Obchody Dnia Zadusznego zapoczątkował w 998r. św. Odilon, opat z Cluny, jako przeciwwagę dla pogańskich obrządków czczących zmarłych. Na dzień modłów za dusze zmarłych — stąd nazwa „Zaduszki" — wyznaczył św. Odilon pierwszy dzień po Wszystkich Świętych. W XIII wieku ta tradycja rozpowszechniła się w całym Kościele katolickim. W XIV wieku zaczęto urządzać procesję na cmentarz do czterech stacji. Przy stacjach odmawiano modlitwy za zmarłych i śpiewano pieśni żałobne. Piąta stacja odbywała się już w kościele, po powrocie procesji z cmentarza. W Polsce tradycja Dnia Zadusznego zaczęła się tworzyć już w XII wieku, a z końcem XV wieku była znana w całym kraju. W 1915r. papież Benedykt XV, na prośbę opata benedyktynów zezwolił, aby tego dnia każdy kapłan mógł odprawić trzy msze święte: w intencji poleconej przez wiernych, za wszystkich wiernych zmarłych i według intencji Ojca Świętego.

W Zaduszki odwiedza się cmentarze, groby zmarłych z rodziny i uczestniczy się we mszach św. modląc się w intencji zmarłych. Tego dnia istnieje tradycja zapalania świeczek czy zniczy na grobach zmarłych oraz składania kwiatów, wieńców lub też innego typu ozdób mających być symbolem pamięci o tychże zmarłych.

Potoczna nazwa „Święto Zmarłych" nie jest prawidłowa. Została wypromowana w czasach PRL i była elementem walki z wielowiekową chrześcijańską tradycją naszego narodu. Używanie w dzisiejszych czasach tej nazwy na określenie Dnia Zadusznego jest zazwyczaj wyrazem braku wiedzy na ten temat. **WIKIPEDIA/IK**

FILM

Pozostał człowiekiem

24 października rozpoczęły się w Rzymie zdjęcia do filmu o Janie Pawle II, który będzie kontynuacją znanego dzieła „Karol — człowiek, który został Papieżem". Druga część filmu Giacomo Battiato nosić będzie tytuł "Papież, który pozostał człowiekiem" ("Un Papa rimasto uomo").

Odtwórcą roli papieża jest, podobnie jak w poprzedniej części, Piotr Adamczyk. W pierwszym dniu zdjęciowym kręcone będą ujęcia samochodowej przejażdżki Jana Pawła II po Wiecznym Mieście w towarzystwie arcybiskupa Stanisława Dziwisza (w tej roli Dariusz Kwaśnik). W scenach tych papież z ogromną ciekawością przygląda się ludziom na ulicy i codziennemu życiu.

Na początku listopada na Placu Świętego Piotra kręcone będą zdjęcia do najważniejszej i najtrudniejszej z organizacyjnego punktu widzenia sceny zamachu na papieża w 1981r. z licznym udziałem statystów.

Po trwających dwa miesiące zdjęciach w Rzymie międzynarodowa ekipa przeniesie się do Polski.

Film ma być gotowy na wiosnę przyszłego roku, a jego telewizyjna premiera odbędzie się w stacji Canale 5, należącej do premiera Silvio Berlusconiego.

Piotr Adamczyk jako Karol Wojtyła w filmie "Karol — człowiek, który został Papieżem"

W połowie października w Rzymie zakończyły się zdjęcia do filmu fabularnego o Janie Pawle II, przygotowywanego dla włoskiej telewizji publicznej RAI. Polskiego Papieża gra w nim znany amerykański aktor Jon Voight.

INTERIA/PAP/IK

BEATYFIKACJA

Zdaniem kard. Józefa Glempa beatyfikacja Jana Pawła II nie będzie mogła nastąpić podczas wizyty Benedykta XVI w Polsce, planowanej na czerwiec 2006r. W wypowiedzi dla włoskiej stacji katolickiej Tele Radio Padre Pio Prymas Polski wyjaśnił, że proces beatyfikacyjny Karola Wojtyły wymaga *"przesłuchania wielu świadków"*.

Jan Paweł II zmarł 2 kwietnia w wieku 85 lat. Podczas jego pogrzebu 8 kwietnia tłum wołał „Santo subito" domagając się, aby papież z Polski został szybko ogłoszony świętym. Benedykt XVI wyraził zgodę na otwarcie procesu beatyfikacyjnego bez czekania na przewidziany prawem upływ 5 lat od śmierci kandydata na ołtarze.

Proces rozpoczął się 28 czerwca w Rzymie, zaś 4 listopada rozpocznie prace trybunał rogatoryjny w Krakowie, który ma przesłuchać polskich świadków życia Karola Wojtyły.

KAI/TZ

PYTANIE-ODPOWIEDŹ

W poprzednim numerze **Głos** pisał o Green card. Dziś odpowiadamy na pytania Państwa na temat loterii.

Jakie prawa przysługują posiadaczowi Green card?

- Posiadacz Green card jest uprawniony do: mieszkania w USA pod warunkiem, że nie popełni ciężkiego przestępstwa; pracy w dowolnej dziedzinie gospodarki wg własnego wyboru i posiadanych kwalifikacji; federalnej oraz miejscowej ochrony prawnej; uczestnictwa w wyborach, gdzie nie wymagane jest posiadanie obywatelstwa amerykańskiego.

Wyjątki: Ze względów bezpieczeństwa pewne posady mogą obejmować jedynie obywatele USA. W niektórych wyborach mogą uczestniczyć jedynie obywatele USA.

Ile razy można uczestniczyć w loterii?

- Osoby ubiegające się o Green card mogą składać tylko jedno podanie w każdej z corocznych loterii. Uczestnicy loterii nie spełniający tego warunku są dyskwalifikowani.

Kto, w wypadku wygranej, może wyjechać ze zwycięzcą?

- Wraz z posiadaczem Green card do USA mogą wyjechać jego współmałżonek i dzieci do lat 21.

Jakie dokumenty są niezbędne przy złożeniu podania w Centrum Green card?

- Osoby wolne i nie mające dzieci okazują paszport i zdjęcie. Osoby wolne mające dzieci do lat 21 okazują paszport własny, paszport dziecka oraz zdjęcia. Małżonkowie okazują paszporty i zdjęcia własne oraz paszporty i zdjęcia dzieci do lat 21.

Uwagi: Zdjęcia mogą być kolorowe i czarno-białe. Powinny być aktualne (wykonane w ciągu bieżącego roku). Zdjęcia można również zrobić w centrum.

Zamiast paszportu można okazać kopię ostatniej strony dokumentu lub dokładnie zanotowane dane: data i miejsce urodzenia, imię i nazwisko po angielsku. Jeżeli dziecko nie posiada jeszcze paszportu, świadectwo urodzenia okazywać nie trzeba. Nie należy również przynosić dokumentów potwierdzających wykształcenie.

Małżonkowie mogą wystosować dwa podania. Jeżeli uczestniczyć w loterii będzie tylko jeden z małżonków, ich szanse, oczywiście, maleją o 50 proc. TUT/HB

Ceny paliw 27 października 2005			
AI-76	AI-92	AI-95	Olej napędowy
Stacje koncernu "Biełnieftiechim"			
1150	1450	1650	1150
Stacje kompanii "Biełaruś Nieft"			
1150	1450	1650	1150

Kurs walut Banku Narodowego 27.10.05r.				
USD	LIT	RUR	PLN	EURO
2149,00	752,19	75,50	659,42	2547,07

Zgodny i zjednoczony

Marek Jurek (na zdj.), wiceprezes PiS, został wybrany na marszałka Sejmu RP. Za jego kandydaturą głosowało 265 posłów. Większość bezwzględna wynosiła 229 głosów. Wybrano też pięciu wicemarszałków: Marka Kotlinowskiego (LPR); Wojciecha Olejniczaka (SLD); Bronisława Komorowskiego (PO); Jarosława Kalinowskiego (PSL) oraz Andrzeja Leppera (Samoobrona).

Kandydaturę Jurka poparły kluby: PiS, Samoobrony, LPR i PSL. Klub PO zagłosował za kandydaturą Bronisława Komorowskiego. Posłowie SLD wstrzymali się od głosu.

Po wyborze na stanowisko marszałka Sejmu RP Jurek przejął przewodnictwo obrad, które wcześniej prowadził marszałek-senior Józef Zych (PSL). Dziękując za poparcie, Jurek zapewnił tych posłów, którzy nie oddali na niego głosu, że podejmie starania, aby cała Izba „pracowała w sposób zgodny i zjednoczony". Zaznaczył, że swoją pracą na tym stanowisku chce służyć Izbie i wypełniać zobowiązania wobec społeczeństwa.

IAR/PAP/AD

Marek **JUREK** od końca lat 70. był zaangażowany w działalność opozycji. Był współzałożycielem Ruchu Młodej Polski i członkiem władz krajowych Niezależnego Zrzeszenia Studentów. W latach 80. pracował w redakcji podziemnej „Polityki Polskiej" i emigracyjnych „Znaków Czasu".

W 1989r. był współzałożycielem Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego, w którym pełnił funkcje wiceprezesa i przewodniczącego rady naczelnej. W latach 1989-1993 był posłem na Sejm RP, w latach 1991-1993 — wiceprzewodniczącym sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych. Od 1995r. do 2001r. członek Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, a w początkowym okresie jej przewodniczący.

W latach 2001-2002 był członkiem Przymierza Prawicy. Po zjednoczeniu Przymierza Prawicy z Prawem i Sprawiedliwością 2 czerwca 2002r. został wiceprezesem tej partii. W 2003r. na zjeździe PiS razem z mniejszością działaczy opowiedział się przeciw uchwale wzywającej do głosowania za wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. W 2005r. po raz czwarty uzyskał mandat poselski.

Marek Jurek wielokrotnie wypowiadał się przeciwko liberalizacji ustawy antyaborcyjnej. W marcu 2003r., kiedy SLD złożyło projekt nowelizacji tej ustawy, dopuszczający usunięcie ciąży z tzw. względów społecznych, Jurek nazwał koalicję SLD-UP „rzecznikiem cywilizacji śmierci". Jurek zasłynął m. in. kontrowersyjną wypowiedzią o tym, że w wychowaniu dzieci należy stosować kary cielesne.

W 1997r. opowiedział się przeciwko nowej konstytucji, był jednym z sygnatariuszy Posłania do Narodu Polskiego, w którym apelowano o odrzucenie w referendum konstytucji, według nich „przygotowanej przez większość postkomunistyczną".

W styczniu 1999r. jako członek KRRiT Jurek razem z posłem AWS-ZChN Michałem Kamińskim odwiedził w więzieniu w Londynie byłego dyktatora Chile Augusto Pinocheta. Według Jurka, ta wizyta była „wyrazem solidarności dla uwięzionego Augusto Pinocheta".

Jurek jest także przeciwnikiem eutanazji. W maju 2001r. był sygnatariuszem protestu przeciwko zalegalizowaniu euta nazji w Holandii i rozpoczęcia procesu jej legalizacji w Belgii.

W 2002r. podpisał się pod deklaracją sprzeciwu wobec sprzedaży polskiej ziemi cudzoziemcom. Sygnatariusze deklaracji wyrazili poprzez podpis „gotowość do podejmowania działań w obronie polskiej ziemi".

Marek Jurek ma 45 lat, jest żonaty, ma troje dzieci.

GRANICA

Od 1 listopada Białoruś będzie wymagała ubezpieczeń zdrowotnych od obywateli Polski. Według białoruskiego MSZ-u, to odpowiedź na decyzję Warszawy z 1 maja 2004r.

„Od 1 listopada do 1 grudnia br. będzie obowiązywał okres przejściowy co do konieczności posiadania polis ubezpieczenia medycznego. Od 1 grudnia br. wydawanie przez placówki konsularne RB w Polsce wiz wjazdowych na Białoruś będzie dokonywane wyłącznie w razie posiadania przez obywateli Polski polis ubezpieczenia medycznego" — podaje w komunikacie Ambasady RB w Warszawie.

IAR/MSZ

OPINIA

Polsce zależy

"Każdy finał drugiej rundy oznaczał pożegnanie z politykami — spadkobiercami PRL-u, w tym z obecnym prezydentem Aleksandrem Kwaśniewskim. Obaj rywale wywodzą się z "Solidarności", walczyli o wolność i demokrację" — powiedział Wincuk Wiaczorka, lider partii Białoruski Front Narodowy. Jego zdaniem, Lech Kaczyński i jego oponent Donald Tusk *"nie mają żadnych iluzji na temat ewolucji demokratycznej reżimu białoruskiego." "Polityka Warszawy nastawiona będzie na wspieranie zmian politycznych na Białorusi. Polsce zależy na Białorusi niezależnej"* — uważa Wiaczorka. Podkreślił on również, że partie BNF i Prawo i Sprawiedliwość, z której wywodzi się Lech Kaczyński, zawarły porozumienie o współpracy.

"Sporo będzie zależało od tego, kto zostanie ministrem spraw zagranicznych" — uważa Anatol Lebiedźko, przewodniczący Zjednoczonej Partii Obywatelskiej. - *Ta osoba będzie określać zakres stosunków w polityce zewnętrznej, w tym na kierunku białoruskim. Ogromne znaczenie ma również osoba ambasadora Polski na Białorusi."* Po Kaczyńskim można się spodziewać, uważa polityk, *"bardziej ostrej retoryki w stosunku do reżimu białoruskiego." "Spodziewamy się powrotu do koncepcji kroków wzajemnych. Strategia "małych kroków" ze strony Warszawy nie przyniosła owoców"* — uważa Lebiedźko.

"Tusk i Kaczyński są podobni. I jeden, i drugi wiernie służą polityce USA i nie są w stanie prowadzić polityki samodzielnej i bronić interesów Polski" — zaznaczył Sergiusz Kostian, zastępca przewodniczącego Komisji ds. Międzynarodowych i Współpracy z WNP Izby Przedstawicieli Zgromadzenia Narodowego RB. Wg niego, nie należy oczekiwać kardynalnych zmian w stosunkach polsko-białoruskich, w tym zaostrzenia pozycji Warszawy: *"Jeżeli stosunki ulegną pogorszeniu, może to wyjść na niekorzyść narodu polskiego."*

TUT/HB

KAMPANIA WYBORCZA

Ma wzięcie...

Ubiegających się o prezydenturę na przyszłorocznych wyborach prezydenckich na Białorusi jest coraz więcej. Do Aleksandra Łukaszenki, Zenona Poźniaka i Aleksandra Milinkiewicza dołączył **Sergiusz GAJDUKIEWICZ** (na zdj.), lider Partii Liberalno-Demokratycznej i deputowany Izby Przedstawicieli, który startował w wyborach prezydenckich w roku 2001 i zajął 3 miejsce uzyskując 2,48 proc. głosów.

Niedawno w Mińsku został powołany komitet organizacyjny sił społeczno-politycznych "Nowa Białoruś - Jedność", który ma wspierać kandydata podczas wyborów i kampanii prezydenckiej. W skład komitetu weszły 43 osoby z 34 organizacji społecznych oraz przedstawiciele czołowych przedsiębiorstw kraju.

Komitet planuje przeprowadzić w styczniu-lutym 2006r. Kongres Narodów Białorusi. Zdaniem Sergiusza Gajdukiewicza, przedsięwzięcie to „zadziwi wielu". Podczas kongresu omówiona zostanie sytuacja polityczna w kraju przed wyborami oraz przedstawiona platforma polityczna kandydata na prezydenta.

Kandydat nie chce na razie ujawniać swoich atutów, a o szansach na wygraną mówi, że są dość duże. O Milinkiewiczu mówi, że z szacunkiem odnosi się do wszystkich kandydatów, jednak uważa, że rywal z nim przegra, chociażby dlatego, że nie ma takiego wzięcia u kobiet, jak lider Partii Liberalno-Demokratycznej.

Cyryl POZNIAK/BelaPAN/HB

POLSKA

Jeśli nie uda się stworzyć rządu, wybory parlamentarne odbędą się 15 stycznia przyszłego roku — powiedział prezydent Aleksander Kwaśniewski. A zdaniem lidera PO Donalda Tuska, żadnych rozmów o koalicji już nie będzie.

- *Nie daję wiary, ani jednemu słowu w tej chwili z tych deklaracji, że PiS tak bardzo zależy na koalicji z PO, bo wszystkie fakty pokazują, że jest odwrotnie* - oświadczył Donald Tusk.

Te fakty to według Tuska wiarołomność PiS, który zawarł już inną koalicję: Opłacało się w wyborach mówić, że PiS i PO będą tworzyły rząd, ale planem od początku było tworzenie własnego rządu, gdzie ma się 100 procent władzy z poparciem Samoobrony i LPR. Dzisiaj Platforma jest silna, ale za słaba, żeby się skutecznie temu przeciwstawić i to wszystko. RMF/AD

PROBLEM

Podczas konferencji prasowej, która odbyła się 21 października w Mińsku, Paweł Rynkow, psychiatra naczelny Ministerstwa Zdrowia RB, sygnalizował aktualność problemu samobójstw wśród mieszkańców naszego kraju. Samobójstwa wyprzedziły wypadki drogowe w zakresie zgonów w skali kraju, zaznaczył psychiatra.

Zdaniem Rynkowa, najbardziej optymistyczna jest sytuacja w stolicy, na co niewątpliwie wpływa wzrost liczby ośrodków pomocy psychiatrycznej, w tym telefonicznej i anonimowej. Najwięcej wypadków samobójstw odnotowano w obwodzie witebskim: 40 na 100 tys. obywateli.

Roman Jewsiegniejew, kierownik Katedry Psychiatrii Akademii Medycznej Kształcenia Podyplomowego, zaznaczył, że Białoruś po Litwie i Rosji zajmuje obecnie 3 miejsce wśród 5 krajów europejskich z wysokim wskaźnikiem samobójstw. Wg niego, 70-80 proc. samobójców to osoby z różnymi zaburzeniami psychicznymi.

Przygotowała HB

BIAŁORUŚ-ROSJA

Co trzeci Rosjanin opowiada się za zjednoczeniem Rosji i Białorusi — wynika z sondaży Rosyjskiego Centrum Badania Opinii Publicznej. Wyniki badań przeprowadzonych w październiku są następujące: 30 proc. obywateli opowiada się za zjednoczeniem Rosji i Białorusi, 20 proc. proponuje rozwiązanie podobne do układu UE, 13 proc. Rosjan chce, by Białoruś weszła do składu Federacji Rosyjskiej jako jeden z subiektów.

Co czwarty Rosjanin (23 proc.) jest przeciwny każdej formie zjednoczenia krajów sąsiednich. Głową państwa związkowego, zdaniem 39 proc. badanych, powinien być prezydent Związku wybierany przez obywateli obu krajów, 8 proc. uważa, że prezydenta może wybrać parlament Białorusi i Rosji, kolejne 27 proc. respondentów uważa, że z zadaniem tym powinna się uporać Państwowa Rada Związku formowana przez kierowników obu krajów.

Przyjęcie Konstytucji Związkowej powinno przebiegać w drodze referendum ogólnokrajowego, uważa 39 proc. badanych, a 12 proc. jest gotowych powierzyć to zadanie parlamentom obu krajów. Co piąty respondent (19 proc.) jest zdania, że Konstytucja Związkowa wcale nie jest potrzebna.

Najwięcej jednak Rosjan (43 proc.) uważa, że proces tworzenia Państwa Związkowego przebiega w bardzo wolnym tempie i jest nieefektywny.

Przygotowała HB

IV prezydent Rzeczypospolitej

Lech Kaczyński podkreślił, że nie jest prezydentem jedynie tych, którzy na niego głosowali, ale "prezydentem całej Polski"

ciąg dalszy ze str. 1

Prezydent-elekt powiedział, że do czasu zaprzysiężenia nie będzie się wtrącał w obowiązki urzędującego prezydenta. Pozostanie też w wynajętym mieszkaniu na warszawskim Powiślu.

Do chwili oficjalnego przejęcia swoich obowiązków Lech Kaczyński będzie przyjmował gości w pałacyku przy ulicy Foksal w Warszawie — uzgodnił to z Aleksandrem Kwaśniewskim. Urzędujący prezydent powiedział, że z pałacyku korzystał jako elekt 10 lat temu i jest to dobre miejsce do spotkań np. z ambasadorami lub dziennikarzami.

Dumna mama

- Jestem szczęśliwa, bardzo szczęśliwa — powiedziała 78-letnia Jadwiga Kaczyńska. — *Ale dumna będę, gdy moim synom uda się zrobić coś dobrego dla Polski.*

- Wychowałam ich na dobrych Polaków, patriotów, uczciwych i wrażliwych ludzi — dodała Kaczyńska, która jest emerytowaną nauczycielką.

- Czy Lech będzie dobrym prezydentem? Mam nadzieję. Mój syn dobrze rozumie rolę męża stanu — dodaje Jadwiga Kaczyńska.

Matka nowego prezydenta stwierdziła, że jej synowie nie są tacy sami, obaj mają własne zdanie, własne poglądy, ale łączy ich jedno: są zawsze lojalni wobec siebie. Pani Kaczyńska uważa, że to właśnie jest źródło ich sukcesów.

Nie dałem rady

- Niezależnie od ostatecznego wyniku wyborów, my, ludzie wierzący w wolność i odpowiedzialność, będziemy dalej o Polskę dbali, będziemy razem, niezależnie od tego, co się dziś stało — powiedział Donald Tusk po ogłoszeniu wyników wyborów.

- I wy, i ja, i kiedyś tysiące, potem setki tysięcy, a dziś miliony Polaków mają za sobą długą drogę do tego momentu, kiedy okazuje się, że prawie 50 proc. wyborców wierzy w to, że można polegać na tych wielkich wartościach, takich jak wolność, solidarność, odpowiedzialność za samego siebie — powiedział lider PO zwracając się do swych zwolenników.

Donald Tusk podziękował swoim współpracownikom za pomoc w kampanii. Dodał, że nie będzie udawał i przyznał, że jest *"trochę smutny"*. — *Ale temu smutkowi towarzyszy też poczucie takiego porywającego, bardzo mocnego wrażenia, że 25 lat mojej obecności w życiu publicznym naszej ojczyzny — i waszej w nim obecności — przynosi z roku na rok większe efekty* — powiedział Tusk.

Podziękował milionom tych, którzy — jak powiedział — głosowali za tą Polską, o jakiej on marzył. Zapewnił, że on i Platforma Obywatelska będą pilnowali wolności Polaków, dbali o to, by *"władza już nigdy nikogo nie skrzywdziła"*.

Wielkie spełnienie

Aleksander Kwaśniewski wyraził nadzieję, że Lech Kaczyński będzie dobrym prezydentem. Dodał jednak, że osoba, która ogłasza początek IV Rzeczpospolitej może być kłopotliwym prezydentem. Kwaśniewski powiedział, że Polska wymaga zmian przeprowadzonych na podstawie prawa. Podkreślił, że nie powinna być to jednak rewolucja.

Sprawujący jeszcze urząd prezydenta Aleksander Kwaśniewski odniósł się do słów Lecha Kaczyńskiego, że Polska *"potrzebuje rozliczenia"*, ale też zgody. Powiedział, że sukces Lecha Kaczyńskiego *"jest oczekiwany przez wszystkich Polaków"*, a słowa prezydenta-elekta o zgodzie traktuje *"nie jako kurtuazyjne i na okazję powyborczą, ale jako pewne istotne przesłanie całej jego 5-letniej prezydentury"*.

Kwaśniewski uznał, że jeśli zapowiadane przez Lecha Kaczyńskiego rozliczenia będą się odbywały zgodnie z proceduralmi demokratycznego państwa, nie będzie to stanowiło żadnego zagrożenia.

- Jeśli jednak prezydent-elekt zapowiada nadzwyczajne trybunały, czy używanie prawa na skróty, no to będzie źle. Ale ja wierzę, że doświadczony polityk i prawnik wie, że prawo ma sens, jeśli się go nie nadużywa — podkreślił. Dodał, że jest zwolennikiem karania winnych, ale nie godzi się na karanie *"na wszelki wypadek"* również ludzi niewinnych.

Kwaśniewski zapewnił, że nie boi się ewentualnego rozliczenia, bo nie stoi za nim żaden układ. — *Mam czyste sumienie, poczucie wielkiego spełnienia. Te 10 lat były dobre dla Polski* — oświadczył.

Lech Aleksander KACZYŃSKI

Polityk, były prezes Najwyższej Izby Kontroli, były minister sprawiedliwości, prezydent Warszawy, prezydent-elekt RP

Urodził się 18 czerwca 1949 roku w Warszawie.

Edukacja

Ukończył Wydział Prawa i Administracji na Uniwersytecie Warszawskim. W 1980r. doktoryzował się z prawa pracy na Uniwersytecie Gdańskim, a w 1990r. habilitował. Jest profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Gdańskiego oraz Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Opozycja

W 1977r. rozpoczął współpracę z Biurem Interwencji Komitetu Obrony Robotników. Rok później wstąpił do Wolnych Związków Zawodowych. W 1980r. doradzał Międzyzakładowemu Komitetowi Strajkowemu w Stoczni Gdańskiej, był też delegatem na pierwszy zjazd krajowy NSZZ "Solidarność". W grudniu 1981r. został internowany. Od powrotu w październiku 1982r. odgrywał w "Solidarności" coraz większą rolę, aż w 1990r. został I zastępcą przewodniczącego Związku. W grudniu 1988r. wstąpił do Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie. W obradach Okrągłego Stołu był członkiem zespołu do spraw pluralizmu związkowego.

Porozumienie Centrum

W wyborach w czerwcu 1989r. został wybrany senatorem Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego, a dwa lata później posłem założonego przez siebie Porozumienia Centrum. W 1991r. przez kilka miesięcy był szefem Biura Bezpieczeństwa Narodowego w Kancelarii Prezydenta. W latach 1992-1995 kierował Najwyższą Izbą Kontroli. W 1995r. kandydował na prezydenta, ale zrezygnował jeszcze przed wyborami.

Prawo i Sprawiedliwość

W 2000r. premier Jerzy Buzek powierzył Lechowi Kaczyńskiemu tekę ministra sprawiedliwości. Na fali popularności jaką wtedy zdobył, w 2001r. założył własne ugrupowanie Prawo i Sprawiedliwość. We wrześniu 2001r. PiS zdobył 44 miejsca w Sejmie.

Prezydent Warszawy

W 2002r. został prezydentem Warszawy wybranym w pierwszych powszechnych wyborach. W drugiej rundzie pokonał kandydata SLD-UP Marka Balickiego.

W marcu 2005r. ogłosił start w wyborach na prezydenta RP.

Komentarze

Wyniki wyborów prezydenckich w Polsce potwierdzają zwrot Polski w prawą stronę — taki ton komentarzy przeważa w europejskich i amerykańskich mediach.

Wybory prezydenckie w Polsce wygrał Lech Kaczyński, *"jeden z braci bliźniaków, reprezentujących postawy antyniemieckie i ostro nacjonalistyczne"* — ocenił pierwszy program niemieckiej telewizji publicznej ARD.

Warszawski korespondent ARD Robin Lautenbach zastrzegł jednak, że nie powinno się określać Lecha Kaczyńskiego mianem *"niedemokratycznego populisty"*.

Drugim, po wygranej w wyborach parlamentarnych, niespodziewanym sukcesem PiS określa "Financial Times" wyniki wyborów prezydenckich, dające zwycięstwo Lechowi Kaczyńskiemu. Zdaniem gazety jest to efekt m.in. bardziej społecznego podejścia kandydata PiS do wyborców. "The Guardian", który nazywa zwycięstwo kandydata PiS "sensacyjnym", zwraca uwagę, że wynik potwierdza zwrot Polski w prawą stronę. Prawdopodobnie zmartwi on — jak zauważa gazeta — brytyjskiego premiera Tony'ego Blaira, bo Donald Tusk byłby dla niego bardziej użytecznym partnerem do zmieniania Unii Europejskiej.

Rosyjski "Kommiersant" ocenia, że pod rządami Lecha Kaczyńskiego *"Polska może stać się centrum nowej Europy, o której swego czasu mówił amerykański minister obrony Donald Rumsfeld — jeśli nie kluczowym wykonawcą polityki USA w regionie, to co najmniej kluczowym amerykańskim partnerem"*.

Amerykański dziennik "New York Times" przewiduje, że prezydentura Lecha Kaczyńskiego będzie oznaczać twardszą politykę zagraniczną Polski. Gazeta podkreśla, że wybierając Kaczyńskiego kraj znad Wisły dokonał zdecydowanego zwrotu na prawo.

Zdobycie elektoratu Andrzeja Leppera i informacja o służbie dziadka Donalda Tuska w Wehrmachcie, a także miałka i mało dynamiczna kampania Tuska w ciągu ostatnich dwóch tygodni, zdecydowały o zwycięstwie w wyborach prezydenckich Lecha Kaczyńskiego — ocenił politolog z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach dr Marek Migalski.

Zdaniem Migalskiego w kampanii przed drugą turą wyborów pojawiły się właściwie tylko dwa istotne elementy — informacja o służbie dziadka Donalda Tuska w Wehrmachcie i poparcie kandydatury Lecha Kaczyńskiego przez Andrzeja Leppera. Zdaniem politologa informacja o Wehrmachcie była udaną próbą sięgnięcia ponad głową Leppera po jego wyborców, a więc elektorat nacjonalistyczny. To był niezwykle udany manewr. Andrzej Lepper nie miał w tej sytuacji innego wyjścia, jak poprzeć Kaczyńskiego, by utrzymać swój stan posiadania — podkreślił Migalski.

W jego ocenie kampania Donalda Tuska była w ostatnim czasie "miałka". To sztab Kaczyńskiego był dynamiczny, to on atakował, miał inwencję i pomysły, sztab Tuska właściwie tylko odpowiadał na zaczepki. Tuskowi zależało właściwie tylko na tym, aby dowieźć tę kilkuprocentową przewagę do drugiej tury; najbardziej by chciał, żeby wybory skończyły się dzień po pierwszej turze — mówił politolog.

Jego zdaniem Platforma Obywatelska była "sparaliżowana" dobrymi wynikami w sondażach jeszcze przed wyborami parlamentarnymi. Grzech PO i Tuska to grzech zaniechania. Politycy PO bali się robić cokolwiek, by nie stracić pozycji lidera. Tymczasem PiS i Kaczyński podjęli ryzyko, bo mieli wiele do zyskania. Kaczyńskiemu bardziej zależało i wyborcy docenili jego determinację w dążeniu do zdobycia władzy — uważa politolog.

Zdaniem Migalskiego efektem przegranej PO zarówno w wyborach parlamentarnych, jak i prezydenckich, może być nawet rozpad partii. W przeciwieństwie do PiS, trzymanego twardą ręką przez Kaczyńskiego, to partia niezszczególnie spójna programowo. Na pewno zacznie się szukanie winnych i wówczas może się ujawnić istniejący w PO podział, a do głosu dojdzie drugi szereg działaczy — powiedział ekspert.

W jego ocenie podwójna przegrana PO może znacząco utrudnić, a nawet uniemożliwić, powstanie koalicji PO i PiS, ponieważ PO może obawiać się wzięcia odpowiedzialności za rządzenie przy jednoczesnym mniejszym wpływie, niż mogła oczekiwać. Inne niż koalicyjny rząd możliwe scenariusze to, jak uważa Migalski, koalicja jedynie parlamentarna, bez wchodzenia PO do rządu, utworzenie mniejszościowego rządu przez PiS i gra PO na przyspieszone wybory, lub wejście do rządu drugiego garnituru działaczy PO i oczekiwanie na rekonstrukcję rządu za rok lub dwa lata, wówczas już z udziałem najważniejszych polityków PO.

Dr Migalski uważa, że w polskiej polityce zagranicznej pod rządami PiS można oczekiwać twardszego stanowiska zarówno w stosunkach z Unią Europejską, jak i Rosją, a w polityce wewnętrznej realizacji programu prospołecznego i propracowniczego, czyli zacierania podziału na bogatych i biednych i uaktywniania warstw społecznie upośledzonych, a także zapowiadanych zmian w konstytucji, głębszej lustracji i dekomunizacji.

Przygotował
Andrzej DUBIKOWSKI

PONIEDZIAŁEK, 31 PAŹDZIERNIKA

БТ

06.40, 07.30, 08.30, 11.50, 18.50 „Деловая жизнь".
06.45 „Власть народа". Общественно-политическая программа.
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.00 Новости.
07.05, 07.35, 08.10, 08.35 „Доброе утро, Беларусь!"
09.05 „В центре внимания".
10.20 „Існасць".
10.50 „Общественная безопасность".
11.05, 20.00 Сериал „Исцеление любовью"
12.10 „Здоровье".
12.35 „Nota Bene".
13.05 „Созвездие надежд".
13.45 Мультфильм.
14.05 Телеклуб „Ваше лото".
15.15 Экранизация пьесы Я.Купалы „Раскиданное гнездо"
16.30 „Пой, душа!" „Шчыра ў госці запрашаем" (Брестский район).
17.10 „Снято!".
17.25 Футбол. Лига чемпионов. Видеожурнал.
17.55 „КомпаС".
18.25 „Арсенал".
19.20 „Цена вопроса".
19.35 „Время спорта".
21.00 „Панорама".
21.50, 23.20 „Права человека. Взгляд в мир".
22.05 Семейная сага „Дети Ванюхина"
23.30 День спорта.
23.40 „Плюс-минус". Молодежное ток-шоу.

ОНТ

07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.05 Наши новости.
07.05 „Наше утро".
09.05 Контуры.
10.05 Комедия „Ремонт".
11.35 Тайны века. „Русская любовь Кристины Онасисс".
12.30 „Встань и иди".
13.05 Премьера. „Большой обед".
14.00 „Кривое зеркало".
14.20 „Лолита. Без комплексов".
15.05 Мелодрама „Свой человек".
16.10 „Самые загадочные места мира".
16.40 Ералаш.
16.50 Мелодрама „Всегда говори всегда".
17.55 „Оперативная хроника".
18.15, 21.00, 23.20 Новости спорта.
18.20 Жди меня.
19.05 Сериал „Хозяйка судьбы".
20.00 Время.
21.05 Ток-шоу „Выбор".
21.50 Фильм „Охота на Изюбря".
23.25 „Бусидо - путь воина". Поединки лучших бойцов мира.
00.15 „Крупный план".
00.30 „Ракурс" до 01.05.

ЛАД

07.00, 09.00, 13.00, 16.00, 20.40 Новости.
07.10, 21.05 „Женсовет".
07.25 Мультсериал „Кенгуру - озорники"
07.40 „Телебарометр".
07.55 „Институт культуры". Новости культуры Беларуси.
08.15, 21.20 Сериал „Милагрос"
09.10 Док. фильм „Франциск, сын Скоринин"
10.10, 12.00 „Обычный необычный день". Семейный канал.
10.35 Фильм „Цена сокровищ"
12.30 Мультфильм.
12.40 „Звонкое эхо „Славянского базара". Международный детский музыкальный конкурс „Витебск-2005".
12.50, 21.00 „ТВ — это...".
13.10 „Линия жизни". Юрий Соломин.
14.05 „Письма из провинции".
14.30 „Поёт Светлана Данилюк". Муз. программа.
14.55 Мультфильмы.
15.20 „Не зевай!"
16.20 „Канат". Спектакль
18.05 „Сферы".
18.45 „В глубине Сибири. Валентин Распутин".
19.20 „Вторая родина".
19.35 „Дела семейные".
20.25 „Колыбельная".
22.05 „Детективная сага". Журналистское расследование.
22.30 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига. Обзор тура.

СТВ+RENTV

06.20, 16.00 „Агентство". Телесериал.
06.45 „Утро столицы".
08.00 „168 часов".
08.50, 18.30 „Бедная Настя". Телесериал.
09.50 „Технология".
10.05 „Дайте жалобную книгу".
10.20 „Жесткий разговор".
10.50 „Дуг". Мульт. сериал.
11.15 „Магия Голливуда: самые великие кинотрюки" Док. фильм
12.00 „Час суда".
12.55 „Без визы вокруг света".
13.15 „Из достоверных источников".
13.30, 16.30, 19.30, 22.30 „24 часа".
13.50 „Хит-момент".
14.45 „Гаргульи". Мульт. сериал.
15.10 „Мятежный дух". Телесериал.
16.50 „Игровой рефлекс".
17.00 „Час суда. Дела семейные".
17.50 „Минщина. Люди, события, факты".
18.00 „Арт-экспресс".
18.15 „Минск и минчане".
20.00 „СТВ-спорт". Телеальманах.
20.25 „Трудовой десант".
20.40 „Добрый вечер, малыш".
20.55 „Студенты". Телесериал.
22.00 „Столичный футбол с Юрием Шукановым"
22.55 „Технология".
23.10 Док. сериал „Национальное достояние".
23.40 „Большая музыка".
00.25 „Реактивный бокс".
00.55 Дневник „Звездного дилижанса".
01.05 „Магия Голливуда: самые великие кинотрюки" Док. фильм
01.50 Триллер „Странное преступление".

Россия

07.45 Комедия „ТРИДЦАТЬ ТРИ".
09.15 „Кирилл Лавров".
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вести.
10.30, 13.10,19.30 Местное время. Вести-Москва.
10.50 Детектив „МАРШ ТУРЕЦКОГО. АБОНЕНТ НЕДОСТУПЕН".
11.45 „Частная жизнь". Ток-шоу
12.45 Вести. Дежурная часть.
13.30 Фильм „МЫ УМРЕМ ВМЕСТЕ..."
15.30 „Жесткий разговор".
16.15 „Смехопанорама"
16.45 „ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ ЗВЕЗДОЙ". Телесериал.
17.45 „ЧЕРНАЯ БОГИНЯ". Телесериал.
18.45 Вести. Подробности.
19.50 Спокойной ночи, малыши!.
20.00 Сериал „Амапола".
21.00 Сериал „ЦВЕТ НАЦИИ"
22.00 Вести+.
22.20 „Советская империя. Братская ГЭС".
23.15 Эксперт.
23.25 Звездный дилижанс.
23.35 Триллер „ПОЧТИ ТЕМНО"

НТВ

09.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.00 Сегодня.
09.20 Чистосердечное признание.
09.55 Кулинарный поединок.
10.55 Квартирный вопрос.
15.15 Сериал „УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-6".
17.30, 22.45 Чрезвычайное происшествие.
18.45 Сериал „ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА-2: СОБАКА. RU".
19.50 Сериал „ЛЕБЕДИНЫЙ РАЙ".
21.40 Рублевка. Live.
23.20 „Школа злословия". Ток-шоу

TVP 1

07:20 Cudowne dziecko; serial
09:00, 13:00, 16:00, 20:30, 01:00 Wiadomości
09:15, 17:25 Moda na sukces; serial
09:40 Listonosz Pat
10:00 Bajeczki Jedyneczki
10:10 Budzik
10:40 Papirus
11:05 Truskawkowe Ciastko; serial
11:55 Tak, kochanie; serial
12:45 Agrobiznes
13:10 Warto kochać; serial
14:50 Wieczory Humoru i Satyry
15:00 Europejski Festiwal Muzyki Filmowej
16:10, 16:30, 16:45, 17:15 Popołudnie z Jedynką
16:15 Pod kloszem czyli prognoza pogody
16:35 Recepta Jedynki
16:40 Telenowela
16:55 Mieszkać w Europie
17:50 Sportowy Express
18:00 Teleexpress
18:30 Klan; telenowela
19:00 Jaka to melodia?
19:25 Plebania; telenowela
20:00 Wieczorynka
21:10 Słowo Prymasa na Dzień Wszystkich Świętych
21:20 Pianista; film
23:55 Boża podszewka; serial
01:10 Requiem; dramat
02:40 Śmierć w Afryce; film sens.

TVP 2

07:00 Złotopolscy; telenowela
07:25 10 minut tylko dla siebie
07:40 Kamienna tajemnica; serial
08:05 Od przedszkola do Opola
08:40 Teletubisie
09:05 Ocean Avenue; serial
09:55 M jak miłość; serial
10:45 Szkoła cudotwórców; film
12:20 Święto Reformacji
13:15 Podróże kulinarne
14:00, 17:00, 19:30, 23:00 Panorama
14:15 W poszukiwaniu Matki Boskiej Kazańskiej
15:10 Program publ.
15:25 Ojczyzna polszczyzna
15:45 Kochaj mnie; telenowela
16:05 Doktor z alpejskiej wioski; serial
17:05 Dla niesłyszących
18:00 Co ci dolega?
19:00 Program lokalny
20:05 Najlepszy z najlepszych
20:35 Młode ،ekiny; telenowela
21:00 Panorama flesz
21:10 M jak miłość; serial
22:05 Kochaj mnie; telenowela
22:30 Magazyn kryminalny
23:20 Biznes
23:40 Uwaga kierowcy!
23:45 Warto rozmawiać
01:05 Kryminalne zagadki Las Vegas; serial
01:50 Nowojorscy gliniarze; serial
02:35 Wieczór artystyczny

TVP 3

07:15, 11:10 Telezakupy
07:30, 08:00, 08:15, 08:30, 09:30, 10:30, 11:30, 12:30, 13:30, 14:30, 15:30, 16:30, 17:30, 21:, 23:30 Kurier
08:45, 17:45, 19:00, 22:45 Obiektyw
09:00 Pod Twoją obronę
09:45, 12:15, 17:50, 23:05 Gość dnia
10:00, 16:45 Na drogach i bezdrożach Afryki
10:55, 15:45 Kresowe nekropolie
11:45 Teleplotki
12:45 Młodzież kontra
13:10 Bug rzeka nieznana
13:35 Sfinks zagadki historii
14:45 Filmówka
15:15, 23:15 To jest temat
16:00 Od niedzieli do niedzieli
17:10 Rozmowa dnia
18:00 Łączy nas Polska
18:50 Pod ochroną
19:15 Szerokiej drogi!
19:20 Przegląd suwalsko-mazurski
19:27 Koneser
19:30 Bez granic
19:50 Leśne opowieści - reportaż
20:00 Białostocka Szkoła Reportażu
21:00, 00:05 Telekurier
22:00 Echa dnia
23:00 Short Sport
23:50 Kurier sportowy
00:35 Saga rodu Azeraków - serial

Polonia

07:00 Ucisz Serca
08:05 Dary zwycięskiej miłości
09:00, 13:00, 20:30 Wiadomości
09:30 10 minut tylko dla siebie
09:40 Śpiewaj z nami
09:55, 17:00 Jedyneczka
10:20, 18:45 My Wy Oni
10:45 Z daleka, a z bliska
11:40 Biografie
12:15 Linia Specjalna
13:10, 21:15 Klan; telenowela
13:40, 21:40 Plebania; telenowela
14:05 Dom na wzgórzu
14:25 M jak miłość; serial
15:10 Salon kresowy
15:25 Gazda z Diabelnej; serial
16:20 Berliński express
16:30 Polskie cmentarze na Obczyźnie
16:35 Ze sztuką na ty
17:25 Romantyczne podróże do Polski
17:45 Polskie miasta i miasteczka
18:00 Teleexpress
18:15 Sportowy Express
18:20 Program publicystyczny
18:30 To jest temat
19:10 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie...
19:35 Dom na wzgórzu
20:00 Kościół i świat
20:15 Dobranocka
21:10 Program public.
22:10 Sportowy tydzień
22:40 Stacyjka; serial
23:35 Ze sztuką na ty
00:00 Komornicy
00:30 Panorama

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
07:55 TV market
08:10, 21:15 Interwencja
08:30 SoundWave Backstage Pass
09:00, 13:00 Zbuntowany anioł – telenowela
10:00 Gra w ciemno
11:00 Daleko od noszy - serial
11:30 Grasz, czy nie grasz
12:50, 15:45 Niezakazane reklamy
13:55 Ja się zastrzelę - serial
14:20 13. posterunek - serial
15:00, 19:00 Pierwsza miłość - serial
16:00 Tango z aniołem – serial
16:45, 19:45 Wydarzenia
17:00 Wampirek – komedia
20:30 Samo życie - serial
21:45 Helikopter w ogniu - dramat
00:45 V.I.P. - serial
01:45 Biznes Wydarzenia
02:10 Bumerang
02:40 Sztuka latania - dramat
04:20 Aquaz Music Zone

WTOREK, 1 LISTOPADA

БТ

06.40, 07.30, 08.30, 11.50, 18.50 „Деловая жизнь".
06.45, 00.00 День спорта.
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.40 Новости.
07.10, 07.35, 08.10, 08.35 „Доброе утро, Беларусь!"
09.05 „Спасатели".
09.40 „КомпаС". Программа о туризме.
10.15 Сериал „Дети Ванюхина"
11.00, 20.00 Сериал „Исцеление любовью"
12.10 „Время спорта".
12.40 „Дело важное". Социальная программа.
13.05 Концертная программа „Необыкновенный „Народный артист" на „Славянском базаре в Витебске-2005".
14.05 „Цена вопроса". Экономическая программа.
14.15 „Рожденные в СССР".
15.15 Сериал „Миледи"
16.00 „Звездный старт". Дневник конкурса детской песни „Евровидение- 2005".
16.15 „Твой формат". Тележурнал для молодёжи.
17.10 „Маем рэчы". „Магілеў губернскі".
17.25 „Время кино".
17.55 „Шпилька".
18.25 „Здоровье".
19.20 „Зона Икс".
19.35 „Земельный вопрос".
21.00 „Панорама".
21.40 Футбол. Лига чемпионов. „Бетис" - „Челси". Прямая трансляция.
00.10 Футбол. Лига чемпионов. Обзор дня.

ОНТ

07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.25 Наши новости.
07.05 „Наше утро".
09.05, 18.55 Сериал „Хозяйка судьбы".
09.55, 22.15 Фильм „Охота на Изюбря".
10.50 Мультфильм.
11.05 Комедия „Семь стариков и одна девушка".
12.30 „Встань и иди".
13.05 Премьера. „Большой обед".
14.00 „Кривое зеркало".
14.20 „Лолита. Без комплексов".
15.05 Мелодрама „Свой человек".
16.10 „Самые загадочные места мира".
16.40 Ералаш.
16.50 Мелодрама „Всегда говори всегда".
17.55 „Оперативная хроника".
18.15, 21.00, 23.40 Новости спорта.
18.20 Сериал „Люба, дети и завод"
20.00 Время.
21.05 „Две судьбы -2"..
23.45 „Все о спорте с Евгенией Павлиной". „Спортивная гимнастика".
00.15 Сериал „Братство бомбы" до 01.15.

ЛАД

07.00, 09.00, 13.00, 16.00, 20.40 Новости.
07.10 „Женсовет".
07.25 Мультфильм.
07.35 „Вкусное утро".
07.55 „Имена и образы". Владимир Лукьянец.
08.10, 22.05 Сериал „Милагрос"
09.10 Сериал „Подружка Осень"
10.00, 12.00 „Обычный необычный день". Семейный канал.
10.25 Киноновеллы „Кофе и сигареты"
12.30 Мультфильм.
12.40 „Звонкое эхо „Славянского базара". Международный детский музыкальный конкурс „Витебск-2005".
12.50, 21.00 „ТВ — это...".
13.10 „Сферы".
13.50 „В глубине Сибири". Валентин Распутин.
14.30 „Сезон у дачи".
14.55 „Не зевай!"
15.05 „Бум".
15.35 Сериал „Вот так!"
16.10 „Есть только миг...".
16.40 „Ностальжи".
17.05 „Заповедной тропой". Заказник „Пуща Голубицкая".
17.30 „Больше, чем любовь". Леонид Утёсов и Елена Ленская.
18.10 „Блеф-клуб".
18.45 „Институт культуры". Новости культуры Беларуси.
19.00 Настольный теннис. Квалификационный матч чемпионата Европы. Мужчины. Беларусь - Россия. Прямая трансляция.
20.25 Колыбельная.
21.05 „Дела семейные".
21.55 „Женсовет".
22.55 Сериал „Рождённая революцией"
23.45 Настольный теннис. Квалификационный матч чемпионата Европы. Мужчины. Беларусь - Россия. Видеообзор.

СТВ+RENTV

06.05, 16.00 „Агентство". Телесериал.
06.30, 17.50 „Минщина. Люди, события, факты".
06.45 „Утро столицы". Информационно-развлекательная программа.
07.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 „24 часа".
07.50 „Утро столицы". Информационно-развлекательная программа.
08.20 „Столичный футбол с Юрием Шукановым „.
08.50, 18.30 „Бедная Настя". Телесериал.
09.50 „КВН. 1/3 финала Евролиги".
11.25 „Дуг". Мульт. сериал.
11.50 „Не любо - не слушай". Мультфильм.
12.00 „Час суда".
13.05 „Криминальное чтиво".
13.50, 20.55 „Студенты". Телесериал.
14.45 „Гаргульи". Мульт. сериал.
15.10 „Мятежный дух". Телесериал.
16.50 „Турпоход".
17.00 „Час суда. Дела семейные".
18.00 „Театральный разъезд".
18.15 „Тема дня".
20.00 „СТВ-спорт".
20.20 „Закон и криминал".
20.40 „Добрый вечер, малыш".
22.00 „Горячий лед".
22.55 „Игровой рефлекс".
23.05 Триллер „База „Клейтон".
00.45 Дневник „Звездного дилижанса".
00.55 „Секретные материалы". Телесериал.
01.40 „Баффи". Телесериал.

Россия

07.30, 23.25 Звездный дилижанс.
07.45, 20.00 Сериал „Амапола".
08.45 „Футболист Валерий Воронин. Потерять лицо".
09.45 „Россия: путь к миру и согласию. „Святая Русь".
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вести.
10.30, 13.10, 15.40, 19.30 Местное время. Вести-Москва.
10.50 Детектив „МАРШ ТУРЕЦКОГО. ЗАГОВОР ГЕНЕРАЛОВ".
11.45 „Частная жизнь". Ток-шоу
12.45 Вести. Дежурная часть.
13.30 Суд идет.
14.30, 21.00 Сериал „ЦВЕТ НАЦИИ"
15.30 Вести. Дежурная часть.
16.15 Кулагин и партнеры.
16.45 „ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ ЗВЕЗДОЙ". Телесериал.
17.45 „ЧЕРНАЯ БОГИНЯ". Телесериал.
18.45 Вести. Подробности.
19.50 Спокойной ночи, малыши!.
22.00 Вести+.
22.20 Премьера. „Пожар в гостинице „Россия".
23.15 Эксперт.
23.35 Комедия „ОЧАРОВАТЕЛЬНАЯ ЛГУНЬЯ"

НТВ

09.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.20 Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю.
09.50 Ток-шоу „Принцип домино".
10.50 Сериал „КОСВЕННЫЕ УЛИКИ".
15.20 Сериал „КАМЕНСКАЯ-3: ИЛЛЮЗИЯ ГРЕХА".
17.30 Чрезвычайное происшествие.
18.45 Сериал „ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА-2: ИЗ РОССИИ БЕЗ ЛЮБВИ".
19.50 Сериал „ЛЕБЕДИНЫЙ РАЙ".

TVP 1

07:05 Smok z Oxy
08:00 Transmisja Mszy Św.
09:00, 14:00, 20:30, 23:50 Wiadomości
09:15 Pocahontas II
10:25 Bajeczki Jedyneczki
10:35 Zygzaki
11:00 Dzwonki nadziei; dramat
12:25 „Dziękuję za słońce"
12:50, 17:30 Klan; telenowela
13:15, 21:00 Plebania; telenowela
14:20 Jan Paweł II nauczycielem godnego umierania
14:50 Olej Lorenza; dramat
17:00 Czuły dotyk
18:00 Teleexpress
18:15 W poszukiwaniu gniazda; dramat
20:00 Wieczorynka
21:20 Liga Mistrzów
23:55 Pocałunek przed śmiercią; film sens.
01:20 Nad złotym stawem; film

TVP 2

07:05, 15:30 Złotopolscy; telenowela
07:30 Niewiarygodne przygody Marka Piegusa; serial
07:55 Teletubisie
08:20 Zapomniane królestwo
09:05 Dla niesłyszących
09:55 Wędrówki przyrodnicze
10:25 Legenda Titanica
11:55, 14:55, 19:25, 21:20 Uwaga kierowcy!
11:56 Spętany anioł
12:45 Podróże kulinarne
13:15 Kumple; film
15:00 Familiada
15:55 Szansa na Sukces
16:50 Goryle we mgle; film
19:00 Program lokalny
19:30, 23:00 Panorama
19:50 Szansa na szczęście; film
21:21 Panorama flesz
21:23 M jak miłość; serial
22:10 Pejzaż bez Ciebie
23:25 Evita; musical
01:35 Liga Mistrzów
02:35 Moje dziecko jest Aniołem

TVP 3

07:15, 11:15 Telezakupy
07:30, 07:45, 08:00, 08:15, 08:30, 09:30, 10:30, 11:30, 12:30, 13:30, 14:30, 15:30, 16:30, 17:30, 21:30, 23:30 Kurier
08:45, 19:00, 22:45 Obiektyw
09:00 U źródeł wiary
09:45 W kręgu umarłego miasta
10:00 Wiersz prosty
11:00, 16:45 Malowanie obrazów to proste
11:45 Telekurier
12:15, 15:15, 17:10 Kresowe nekropolie
12:45 Czy mnie jeszcze pamiętasz
13:10 Telenowyny
13:35 Niech świat pamięta o nas
14:45 Odeszli...
15:45 Regiony kultury
16:00 Świat
17:45 Pamiętamy
18:00 Zapomniane cmentarze
19:25 Szerokiej drogi!
19:27 Koneser
19:30 Cmentarze powązkowskie sanktuaria narodowe
20:00 Białostocka Szkoła Reportażu
21:00 Litania miast
22:00 Wiersz prosty
22:30 Kurier gospodarczy
23:00 Short Sport
23:05 Czuję przemijanie
23:15 To jest temat
00:00 Po śladach Chrystusa
00:55 Podróż do Nowego Świata - serial

Polonia

07:00, 15:35 Holocaust in memoriam
08:55 Program public.
09:00, 14:00, 20:30 Wiadomości
09:15 Cmentarze trwalsze od granic
09:40 Dzieło – arcydzieło
09:50 Bajki polskie
10:20 Tam gdzie jesteśmy
10:40 Zaproszenie
11:00, 21:50 Znachor; dramat
13:10, 21:00 Klan; telenowela
13:35, 21:25 Plebania; telenowela
14:10 Gwiazdozbiór polskiego sportu
14:40 Stacyjka; serial
17:05 Koncert umarłych poetów
17:40 Polskie cmentarze wojenne
18:00 Teleexpress
18:15 Mogiły znaczą drogi nasze...
18:30 Ucisz Serca
19:35 Reportaż polonijny
20:05, 21:20 Polskie cmentarze na Obczyźnie
20:15 Dobranocka
00:00 Pontyfikat

Polsat

07:00 Pierwsza miłość - serial
08:40 Na ostrzu noża
09:10 Wampirek – komedia
11:05 Sounder - film dla dzieci
12:50 Jan Paweł II: Pasterz milionów
13:55 Oliver Twist - dramat
15:45 Księga dżungli II
17:15 La Bamba - film
19:45 Wydarzenia
20: 30 Samo życie – serial
21:15 Interwencja
21:45 Sztuka latania - dramat
00:00 Lot nad kukułczym gniazdem - dramat
02:40 Tramwaj zwany pożądaniem - dramat
04:40 Aquaz Music Zone

Kozłówka - stolicą ekologów

III Międzynarodowe Forum Ekologiczne EKORAJ

W Kozłówce k. Rajgrodu odbyło się III Międzynarodowe Forum Ekologiczne EKORAJ pod patronatem Euroregionu NIEMEN i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego. Głównym organizatorem forum wystąpiło Towarzystwo „Narew", którym kierują Joanna Wierzbicka i Maciej Faflak.

Ideą forum, na które złożyły się pokazy programów, reportaże, audycje ekologiczne, warsztaty na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego, sympozja — jest pogłębienie świadomości ekologicznej uczestników EKORAJU, mieszkańców i młodzieży licznie odwiedzających salę projekcyjną i wykłady. Uczestniczyli w nim dziennikarze, filmowcy, fotograficy oraz przyrodnicy i przedstawiciele organizacji pozarządowych z Polski, Białorusi, Estonii, Ukrainy i Hiszpanii. Ponadto z krajowych ośrodków telewizyjnych byli dziennikarze z Białegostoku, Szczecina, Katowic, Bydgoszczy i Wrocławia.

Społeczne jury, składające się ze wszystkich uczestników, obejrzało filmy konkursowe. Najlepsze zostały wyróżnione i obdarowane prezentami. Cieszy fakt, że również białoruscy filmowcy zostali docenieni. Tak Igor Byszniew za film pt. „Dżungle Czarnobyla" otrzymał pierwszą nagrodę, a nagrodę specjalną, za troskę o nasze wspólne dobro — Puszczę Białowieską, otrzymał Aleksander Matafonow, za film pt. „Osobliwości Niemieckiego Polowania".

Na poprzednim forum została powołana redakcja międzynarodowego biuletynu ekologicznego. W jej skład weszli dziennikarze z kilku krajów tej strefy geograficznej. Zadanie biuletynu polega na szybkim przepływie informacji dotyczącej ekologii, na tegorocznym forum został zaprezentowany pierwszy jego numer. Redakcja **Głosu** zachęca również swoich czytelników do nadsyłania ciekawych informacji, dotyczących problematyki ekologicznej, które zostaną wydrukowane w biuletynie ekologicznym.

Na zakończenie imprezy, które odbyło się w marinie Yacht Clubu „Arcus", burmistrz Rajgrodu, Zygmunt Dziądziak, dziękując organizatorom, podkreślił, że warto podtrzymywać ideę forum, a samorząd będzie wspierać takiego rodzaju poczynania. Musimy zachować naszą przyrodę i przekazać ją następnym pokoleniom. Musimy uświadamiać społeczeństwu potrzebę takich działań.

Są to bardzo ciekawe i potrzebne spotkania, które pozwalają podejmować i w miarę możliwości rozwiązywać nurtujące problemy w kręgu osób kompetentnych. Mam nadzieję, że w przyszłym roku będzie bardziej sprzyjająca sytuacja do spotkań w szerszym gronie przyjaciół.

Na zakończenie przyjęto rezolucję, którą podpisało 43 uczestników forum z Polski, Białorusi, Hiszpanii i Ukrainy.

Przygotowała Alicja SAMIEC, fot. Wojciech DUDZIUK, Janusz KARWOWSKI

(...) Odstrzał lub usypianie mogą się wydawać tańsze, lecz są tańsze tylko w kosztach bezpośrednich, tych, które liczy księgowy. Jeśli jak gospodarz — wliczyć koszty pośrednie, odsunięte w czasie, społeczne, to odstrzał porzuconych zwierząt okaże się znacznie droższy, niż nawet budowa schronisk. Dojdzie bowiem koszt moralnej degradacji narodu, która zawsze fatalnie wpływa na całą gospodarkę. A przy tym moralność ma wartość samoistną — tylko w małej części przelicza się na dobra materialne. (...) Być może odstrzał skraca cierpienie, choć dowiedzieć się tego możemy dopiero, gdy zastrzelą nas samych. Za to wiemy, że praktyka zabijania zniечzula moralnie. Łatwość zabijania zwierząt prowadzi do łatwości zabijania ludzi. (...)

(z artykułu A. Rusieckiego)

Rezolucja przyjęta przez uczestników III Międzynarodowego Forum Ekologicznego EKORAJ

Kozłówka gm. Rajgród, 14-18 września 2005r.

My, uczestnicy Forum EKORAJ, po zapoznaniu się z sytuacją istniejącą w Biebrzańskim Parku Narodowym — gdzie, szczególnie w basenie Dolnej Biebrzy, m.in. w wyludnionej wsi Budy, notorycznie porzuca się psy, których chcą pozbyć się ich właściciele — w pełni popieramy postulaty kandydujących do sejmu Magdy Mosiewicz i Wojciecha Koronkiewicza, oraz propozycje zawarte w materiale przedstawionym na Forum przez Aleksandra Rusieckiego. Los porzuconych zwierząt jest bowiem okrutny, a nadto zagrażają one faunie parku i zwierzętom gospodarskim.

Tym samym wyrażamy przekonanie, że pomysł powołania do życia sieci małych schronisk dla bezdomnych zwierząt jest najlepszym sposobem rozwiązania problemu. Schroniska mogłyby powstać przy gospodarstwach rolnych, szkołach, przedszkolach i domach dziecka, domach spokojnej starości, a także w zakładach karnych. W tym ostatnim przypadku byłby to istotny czynnik resocjalizacji osadzonych, wypróbowany zresztą w państwach skandynawskich.

Sądzimy, że na ten cel z powodzeniem można przeznaczyć środki wydatkowane dotychczas przez lokalne samorządy na wynajmowanie wyspecjalizowanych firm wyłapujących bezpańskie zwierzęta, a ponadto środki, które gromadziłyby organizacje pożytku publicznego. Akceptujemy projekt statutu fundacji opracowany przez Towarzystwo NAREW. Zamierzamy wesprzeć podjęte przez Towarzystwo działania pod warunkiem posiadania przez przyszłą fundację subkonta, na którym gromadzone będą pieniądze przeznaczone na opiekę nad porzuconymi zwierzętami.

Uważamy, że stosowana coraz częściej eutanazja zdrowych zwierząt jest nagannna moralnie i niezgodna z zasadami etycznymi, którymi wszyscy powinniśmy się kierować.

BIAŁORUŚ

Wspólna decyzja

Mińsk i Wilno postanowiły stworzyć wspólną grupę roboczą, która zajmie się problemem ewentualnej budowy przez Litwę na granicy z Białorusią składowiska odpadów radioaktywnych. Wcześniej, 21 października, premier Białorusi Siergiej Sidorski w trakcie spotkania z ambasadorem Litwy na Białorusi Petrasem Vaitiekunasem oświadczył, że Mińsk nie rozumie stanowiska Wilna w sprawie budowy składowiska odpadów radioaktywnych. Grupa robocza będzie stworzona po to, *„aby bez wzajemnych pouczeń i dodatkowych problemów"* uczynić wszystko, co jest możliwe w celu rozwiązania problemu w interesie obu państw. *„Taką deklarację otrzymałem od premiera Litwy"* — powiedział szef białoruskiego rządu.

Jak podają media, Białoruś w tej sprawie w *„bardzo poważny sposób będzie forsować swoje stanowisko"*. Sidorski podkreślił, że jego litewski kolega Algirdas Brazauskas podczas niedawnego spotkania w Wilnie zapewnił, że w tej sprawie *„więcej jest spekulacji rozdmuchanych przez prasę, aniżeli decyzji litewskiego rządu"*. *„Jeżeli rządowi Białorusi zostanie zaproponowane zrównoważone stanowisko, będziemy zadowoleni"* — powiedział Sidorski.

W sierpniu media informowały, że Białoruś przystąpiła do budowy na granicy z Litwą dwóch gigantycznych tuczarni na 108 tys. świń każda. Plany Mińska zostały podane do publicznej wiadomości po oświadczeniu Litwy w sprawie budowy składowiska odpadów radioaktywnych na granicy z Białorusią — w pobliżu parku narodowego „Jeziora Brasławskie". Litwa ostro sprzeciwiła się planom budowy przemysłowych tuczarni trzody chlewnej, ponieważ doprowadziłyby one do skażenia basenu rzeki Niemen i odpływu wód ściekowych w rejon litewskiego kurortu w Druskiennikach.

Przygotowała TZ

CIEKAWOSTKI

Co piszczy jesienią w przyrodzie

Wydawałoby się, że wraz z nadejściem chłodów w przyrodzie zamiera życie. Nic bardziej mylnego. Pierwszym sygnałem nadchodzącej jesieni są chłodne noce. Zielone liście zaczynają zmieniać barwę na żółtą i czerwoną. W lasach masowo pojawiają się grzyby i dojrzewają owoce. Na drzewach i krzewach pojawiają się grube łuski, które mają za zadanie chronić pąki przed mrozem.

Wiele roślin — zwanych jednorocznymi — zamiera. W świecie zwierząt zaczynają się gorączkowe przygotowania do zimy. Rozpoczynają się masowe przeloty ptaków, które ciągną do ciepłych krajów na zimowiska. Szczególnie efektowne są klucze gęsi i żurawi. Część zwierząt (niedźwiedzie, borsuki, świstaki) gromadzi zapasy tłuszczu pod skórą i zapada w sen zimowy. Niektóre drobniejsze zwierzęta, takie jak nietoperze, żaby, owady czy ślimaki, ogarnia zimowe odrętwienie. Wiewiórki i myszy z kolei gromadzą zapasy w swoich spiżarniach.

Las

Las jest najważniejszym środowiskiem dla dziko żyjących roślin i zwierząt. Lasy w Polsce zajmują około 28 proc. powierzchni kraju. Są to głównie lasy sosnowe (na niżu) oraz świerkowe (w górach). Cennych lasów liściastych jest niewiele. Niestety, polskie lasy są chore. Osłabione przez zanieczyszczenia oraz brak wody, są atakowane przez szkodliwe owady, stąd też wymagają ciągłej opieki ze strony leśników.

Las to przede wszystkim rośliny — drzewa, krzewy i rośliny zielne. Ważną, acz kolwiek niedocenianą rolę pełnią grzyby i bakterie. To one rozkładają ściółkę, zamieniając ją w żyzną próchnicę. Las to dom i spiżarnia dla zwierząt. W koronach drzew i w krzewach gnieżdżą się ptaki, na pniach i liściach żyją owady, a na zacienionej ściółce — ślimaki. W rozległych puszczach żyją potężne żubry, łosie i jelenie. Przy odrobinie szczęścia natknąć się też można na drapieżne rysie i wilki.

Jak chronić powietrze

Powietrze można chronić w różnoraki sposób. Najbardziej typowa metoda polega na zakładaniu filtrów. Taka forma ochrony powietrza stosowana jest powszechnie przez zakłady przemysłowe. Filtry zakłada się na kominach: ogranicza się w ten sposób wydobywanie się pyłów, powstających na przykład ze spalania węgla, oraz redukuje zawartość groźnych dla zdrowia człowieka gazów: dwutlenku siarki, tlenków azotu itp.

My również możemy przyczynić się do ograniczenia emisji szkodliwych związków. Chociażby poruszając się ekologicznymi środkami transportu zamiast samochodami osobowymi, które stanowią jedne z najważniejszych źródeł zanieczyszczenia powietrza. Takimi środkami są tramwaje, pociągi, metro i rowery.

WIW/IK

Nieróżne i nierozdzielne ciało

„Litwo! Ojczyzno moja! Ty jesteś jak zdrowie, ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie, kto cię stracił"

Tak pisał Adam Mickiewicz o ziemi nowogródzkiej, którą w pewnym czasie nazywano Czarną Rusią, a Nowogródek był jej stolicą. Tu w 1252r. przyjął chrzest i koronę z Rzymu słynny Mendog.

W pierwszych wiekach swej działalności na scenie historycznej naród litewski, Chrobra Litwa, jak głosi podanie staroruskie, pełen był poczucia własnej niepodległości, nigdy nie ugiął się przed żadnym najeźdźcą i odważnie stawił mu czoło. Od połowy XII w., korzystając z osłabienia Rusi, Litwini zaczęli czynić najazdy na grody ruskie: Grodno, Horodec, Łohojsk, Brasław, Mińsk. Książęta ruscy najwyraźniej nie czuli się na siłach, aby poskromić rozzuchwalonych watah litewskich, które łupiły i niszczyły ich kraj.

Józef Simmler. Przysięga królowej Jadwigi

Już około 1186r. napływający nad ujście Dźwiny Niemcy przystąpili do zakładania kolonii w tym kraju i pod pretekstem nawracania litewskich pogan na chrześcijaństwo, usiłowali zagarnąć ich ziemie. Litwini dojrzawszy w niemieckich przybyszach agresywnego przeciwnika wypowiedzieli im walkę. *"Trzy setki chrześcijan"* legły na polu boju. Potem krzyżacy wielokrotnie odwiedzali ziemie litewskie, zawsze jednak napotykali opór. W XI-XII wiekach Litwini zetknęli się z Polską, której władcy planowali powiększyć swoje państwo kosztem ziemi litewskiej. Byli to — Kazimierz Odnowiciel w 1048r., Bolesław Krzywousty w latach 1102-1113, Kazimierz Sprawiedliwy w 1192r.

Dla odebrania Litwie Rusi Czerwonej (ziemi nowogródzkiej) w latach 1249-1250 zawiązała się potężna koalicja Rusi Halicko-Włodzimirskiej, krzyżaków, jaćwingów i Żmudzi południowej. Polacy na wezwanie Daniela, *"jako czas jest na pogan iść"*, wymówili się od udziału w koalicji.

Po pewnym czasie koalicja ta rozpadła się, a Ruś Czerwona została przy Litwie. To było pierwsze braterstwo Litwy z Polską. Później pomoc wzajemna w walkach z nieprzyjacielem będzie świadczona niejednokrotnie. By dać opór krzyżakom, Tatarom, Szwedom, moskalom, Litwa często zwracała się o pomoc do Polski. Oto fragment kroniki litewskiej: *"poczęli Lachowie z Krakowa posyłać do wielkiego kniazia Jagiełły z tym, by przyjął chrzest starego Rzymu i by pojął królewnę ich Jadwigę za żonę i stał się u nich w Krakowie królem na wszystkie ziemie lackie"*. Strona litewska nie bez obaw przyjęła propozycję polską, wiedziała bowiem, że to oznaczać będzie zgubę Zakonu i wzmocnienie panowania litewskiego na Rusi.

W sierpniu 1385r. uroczyste poselstwo polskie zjawiło się w Krewie, gdzie przyjął je sam Jagiełło w otoczeniu książąt i bojarów litewskich i za ich zgodą 14 sierpnia 1385r. wystawił dokument określający warunki unii. Na mocy aktu krewskiego Polacy powołali Jagiełłę na tron polski i oddali mu królową Jadwigę za żonę. W zamian Jagiełło przyrzekł, że przyjmie chrzest z całym ludem litewskim, uwolni wszystkich jeńców, odzyska utracone przez Polskę i Litwę ziemie, wreszcie wcieli Litwę do Polski.

Jeden był jeszcze warunek: miał Jagiełło byłemu narzeczonemu Jadwigi księciu Wilhelmowi Habsburgowi wypłacić odszkodowanie 200 tys. florenów. Tej olbrzymiej sumy przekraczającej cały dochód Litwy, książęta austriaccy nigdy na oczy nie ujrzeli.

Ostateczne zawarcie unii nastąpiło w 1386r. w Krakowie. Tam Jagiełło przyjął chrzest, a 17 lutego był uroczyście koronowany na króla Polski. Po przyjeździe do Wilna zajął się dopełnieniem kolejnego warunku unii — Chrztu Litwy. Chrystianizacja Litwy, ostatniego kraju pogańskiego w Europie, była wydarzeniem wielkiej wagi politycznej, społecznej i kulturalnej. Po tym wydarzeniu krzyżacy tracili pretekst do swej dalszej "misji" na Litwie, "moralne prawo" do jej podboju. Jesienią 1401r. podjęli nową akcję wojenną przeciwko Litwie powtarzającą się kilkakrotnie, chociaż Rzym był temu przeciwny.

W obliczu nowej wojny z Zakonem Polska i Litwa odnowiły unię w Horodle 2 października 1413r. Król Polski i najwyższy książę litewski oświadczył w akcie unii horodelskiej, że Litwę do Królestwa Polskiego *"po raz drugi, na nowo wciela, przyswaja, złącza, przyłącza, sprzymierza i na wieki przydaje"*. Atoli słowa te w praktyce nie zostały urzeczywistnione, gdyż akt horodelski przewidywał dalej, że odrębna państwowość litewska zostanie zachowana. Aby zbratać społeczeństwo tych krajów 47 najznakomitszych rodów polskich tylu rodom litewskim użyczyły swych herbów. To było sztuczne bratanie. W 1447r. unia została wskrzeszona. Jednak oba państwa łączyła tylko osoba króla Kazimierza Jagiellończyka. To były odrębne państwa.

W połowie XVI w. przed Litwą stanął nowy wielki problem polityczny: walka o wybrzeże Morza Bałtyckiego. Okrojone WKL bez licznej szlachty podlaskiej i wołyńskiej, bez pomocy polskiej stałoby się łatwym łupem Moskwy. Litwini, chcąc nie chcąc, wrócili do Lublina podejmując przerwane układy o unię. Po uroczystych debatach i przewlekłych obradach przyjęto treść unii 1 lipca 1569r.

Jan Matejko. Bitwa pod Grunwaldem (fragment). Władysław Jagiełło w centrum

Unia lubelska postanowiła, *"iż już Królestwo Polskie i WKL jest jedno nieróżne i nierozdzielne ciało, a także nieróżna, ale jedna, wspólna Rzeczpospolita, która się z dwóch państw i narodów w jeden lud i państwo zniosła i spoiła."* Wypowiadano wówczas życzenia, aby *"za Wolą Bożą ta unia trwała do końca świata"*.

Jako wynik unii lubelskiej powstała wielonarodowościowa, polsko-litewsko-ruska Rzeczpospolita szlachecka. Unia lubelska, zatwierdzając dotychczasową zasadę wspólności osoby panującego, wprowadziła wspólny sejm, którego uchwały miały odtąd obowiązywać oba kraje. Zachowała jednak Litwa swą państwowość o ograniczonej suwerenności, gdyż nadal utrzymywała osobną administrację, własne wojsko, skarb, sądownictwo i prawodawstwo.

Rzeczpospolita, mimo szybkiego dźwigania się z klęsk wojennych drugiej połowy XVII i pocz. XVIII w., za panowania Augusta III Sasa nie tylko stała nadal pogłębiającym się nierządem, ale i służyła obcym mocarstwom "karczmą zajezdną". Podczas wojny siedmioletniej (1756-1763) między Prusami, Austrią i Rosją strony walczące swobodnie grasowały po ziemiach Rzeczypospolitej, rabowały i uprowadzały ludność, nakładały kontrybucje pieniężne i żywnościowe, masowo wypuszczały fałszywe pieniądze. Zrywały się sejmy jeden po drugim. Szalona pycha magnatów, powszechne przekupstwo i bezprawie, nadużycie i gwałt różnych panów i urzędników, wzajemne walki i zajazdy szlachty i magnatów, krwawe starcia na sejmikach, nieludzki wyzysk chłopów, słabość i niedorozwój mieszczaństwa uciśnionego przez szlachtę — wszystko to spychało Rzeczpospolitą na dno upadku. Bezsilna, trawiona anarchią Rzeczpospolita padła wreszcie ofiarą zaborczych, silnych, rządzonych przez absolutnych monarchów mocarstw: Prus, Rosji, Austrii. To te państwa dokonały w 1772r. pierwszego rozbioru Polski. Powstanie pod dowództwem Kościuszki stłumione zostało przez wojska rosyjskie.

Wacław DZIEŻYC

WYBRANE DATY

31.X.1945r. - w Krakowie zmarł Wincenty Witos, syn chłopski, wybitny mąż stanu i wielki patriota. Trzykrotnie był premierem. W pogrzebie, który odbył się w jego rodzinnej wiosce Wierzchosławicach, udział wzięło ponad 100 tys. osób

1.XI.1893r. - w Krakowie zmarł Jan Matejko, wybitny artysta-malarz. Szczątki Matejki spoczęły na cmentarzu Rakowieckim przy alei głównej

1.XI.1918r. - początek polsko-ukraińskich walk o Lwów

1.XI.1946r. - w kaplicy domowej Arcybiskupów Krakowskich diakon Karol Wojtyła otrzymał z rąk metropolity krakowskiego Adama Stefana Sapiehy święcenia kapłańskie

2.XI.1924r. - w Warszawie pogrzeb Nieznanego Żołnierza - zwłoki anonimowego poległego z Cmentarza Łyczakowskiego we Lwowie

3.XI.1845r. - w Kamionce Podlaskiej urodził się Zygmunt Gloger, etnograf i historyk, autor Encyklopedii staropolskiej

3-4.XI.1794r. - zdobycie i rzeź Pragi przez wojska Suworowa

5.XI.1370r. - zmarł Kazimierz Wielki, król Polski

5.XI.1922r. - wybory do Sejmu RP. Frekwencja 70 proc. Ukraińcy bojkotują

KOLEJE LOSU

W obronie wiary

Zygfryd Gajdukowski nie należy do tego pokolenia, które pamięta Polskę przedwojenną, ponieważ urodził się w roku 1950, nie przeszkadza mu to jednak być prawdziwym patriotą.

Jego ojciec należał do komitetu kościelnego i odważnie bronił świątyni katolickiej w Udziale przed zamknięciem. Kiedy chmura niebezpieczeństwa zawisła nad kościołem, ojciec Zygfryda namawiał ludzi, by nie opuszczali świątyni w dzień i w nocy. Władze pilnie obserwowały jego poczynania. W roku 1949 został aresztowany i wywieziony do więzienia w Głębokim, gdzie był torturowany. Pod pozorem pomocy lekarskiej podawano mu leki psychotropowe. Pobyt w więzieniu stał się przyczyną ciężkiej choroby psychicznej, która męczyła go do końca życia. Musiał często przebywać w szpitalu psychiatrycznym, ale coraz bardziej upadał na zdrowiu.

W 1949r. zamknięto dużo kościołów. Świątynia w Głębokim była jedną z nielicznych, które gromadziły jeszcze wiernych na wspólnej modlitwie. Przez modlitwę i pieśń religijną ciemiężona ludność wyrażała sprzeciw barbarzyńskiej władzy i jej nieludzkim działaniom.

Bolszewicy świadomi byli ogromnego niebezpieczeństwa, które tkwiło dla nich w wierze katolickiej. W szkole wyśmiewano wierzących, a za przykład stawiano bezbożników. Wszelkimi sposobami usiłowano oderwać dzieci nie tylko od polskości, ale i od tradycji katolickich. Zygfryd wspomina, jak pewnego razu kazano im, uczniom 8 klasy, napisać wypracowanie pt. "Dlaczego wierzysz w Boga i kto cię do tego zmusza?" Napisał wówczas, że nikt go nie zmusza do wyznawania wiary. Za uczciwe słowa otrzymał wówczas "pałę". A wypracowanie jego kuzyna, który napisał, że do wyznania wiary zmuszają go rodzice, zostało wydrukowane w gazetce szkolnej.

Zygfryda i jego brata Franciszka uczyła katechizmu matka. W tym czasie trudno było z książkami religijnymi, lecz w domu Gajdukowskich na szczęście zachowały się Biblia i Żywoty świętych.

W roku 1981 parafianie Udziala rozpoczęli starania o zwrot świątyni. Władze w celu przeciwdziałania zapowiedzieli, że w murach kościelnych będzie muzeum. Nieustanna walka o Dom Boży trwała do roku 1989 i zakończyła się zwycięstwem wiernych. Siłami parafian i ks. proboszcza Józefa Bulki świątynia została odbudowana.

Pan Zygfryd przegląda pieszczotliwie zdjęcia w albumie rodzinnym i opowiada o trudnościach, które musiał przejść z powodu zaangażowania się w odbudowę kościoła. Nigdy jednak nie żałował swego trudu i czasu w tej walce o słuszną sprawę.

Anatol JAKOWLEW

Polscy prezydenci

Przywrócić Polakom zaufanie do rządzących

Skończyła się najdłuższa w historii III Rzeczypospolitej kampania prezydencka. Warto przy tej okazji zadać sobie pytanie, jaką władzę i jakie obowiązki będzie miał nowy prezydent.

Prezydenci II RP

Pierwszym prezydentem Rzeczypospolitej był de facto od 14 listopada 1918r. do 9 grudnia 1922r. Józef Piłsudski, który pełnił tę funkcję jako Naczelnik Państwa. Jednakże pierwszym prezydentem również formalnie wybranym na ten urząd został Gabriel Narutowicz, wybrany z inicjatywy PSL „Wyzwolenie". Właśnie na jego ręce Piłsudski złożył swą władzę. Niestety, urzędowanie Narutowicza nie trwało długo — wybrany 9 a zaprzysiężony 11 grudnia zginął w zamachu w „Zachęcie" 16 grudnia 1922r., o godzinie dwunastej, zastrzelony przez związanego z endecją malarza — Eligiusza Niewiadomskiego. Później przez 4 dni obowiązki prezydenta pełnił marszałek sejmu Maciej Rataj.

20 grudnia Zgromadzenie Narodowe wybrało kolejnego prezydenta — był nim Stanisław Wojciechowski, który rządził do 14 maja 1926r., kiedy ustąpił ze stanowiska w wyniku przewrotu majowego. Znów przez 2 tygodnie obowiązki prezydenta pełnił marszałek sejmu Maciej Rataj.

Najdłużej sprawującym swój urząd prezydentem II RP był Ignacy Mościcki — od 1 czerwca

Józef Piłsudski (14.XI.1918-9.XII.1922)

1926r. do 30 września 1939r., kiedy przekazał go najpierw ambasadorowi RP we Włoszech, generałowi Bolesławowi Wieniawie-Długoszowskiemu, a po jego rezygnacji Władysławowi Raczkiewiczowi — pierwszemu prezydentowi Rzeczpospolitej na uchodźstwie.

Na emigracji

Władysław Raczkiewicz pełnił swoją funkcję od 30 września 1939r. do 6 czerwca 1947r., przy czym do 1945r. rząd emigracyjny był uznawany przez rządy innych krajów. Później stanowił on „alternatywną" władzę wobec rządzących w kraju, pozbawioną jednak realnych wpływów politycznych i posiadającą znaczenie duchowe. Emigracyjnymi prezydentami po Raczkiewiczu byli August Zaleski (9 czerwca 1947r. — 7 kwietnia 1972r.), Stanisław Ostrowski (8 kwietnia 1972r. — 8 kwietnia 1979r.), Edward Raczyński (8 kwietnia 1979r. — 8 kwietnia 1986r.), Kazimierz Sabbat (8 kwietnia 1986r. — 19 lipca 1989r.) oraz

Bolesław Bierut (1947-1952)

Ryszard Kaczorowski (19 lipca 1989r. — 22 grudnia 1990r.).

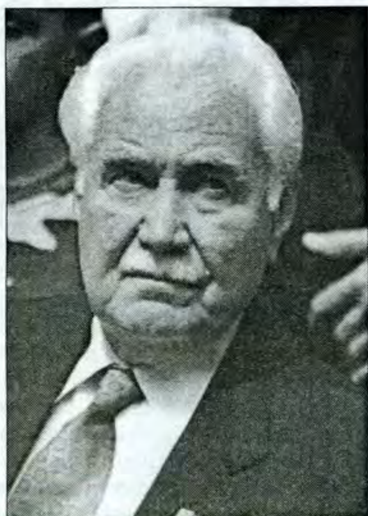
W PRL

Na początku swojego istnienia komunistyczne władze nie utworzyły funkcji prezydenta. Zastąpił go Przewodniczący Prezydium Krajowej Rady Narodowej, a później Prezydent Krajowej Rady Narodowej. Bolesław Bierut pełnił obie te funkcje do 1947r., kiedy to został prezydentem.

W 1952 roku, w konstytucji PRL zniesiono urząd prezydenta, zastępując go kolegialną Radą Państwa, która działała do 19 lipca 1989r. — dnia wyboru przez Sejm RP Wojciecha Jaruzelskiego na ponownie przywrócony urząd prezydenta PRL. Od 1 stycznia 1990r. pełnił on funkcję prezydenta RP.

Prezydenci i wybory w III RP

Wojciech Jaruzelski, wybrany na mocy układu między dawną komunistyczną władzą a opozycją nie cieszył się długo swoim urzędem. Już w 1990r. odbyły się pierwsze wolne i powszechne

Ryszard Kaczorowski (19.VII.1989-22.XII.1990)

wybory prezydenckie. Po raz pierwszy prezydent był wybierany przez cały naród. Do rywalizacji o najwyższy urząd w państwie stanęło 6 kandydatów — przywódca „Solidarności" Lech Wałęsa, urzędujący wówczas premier Tadeusz Mazowiecki, Włodzimierz Cimoszewicz z będącej spadkobierczynią PZPR Socjaldemokracji Rzeczypospolitej Polskiej, Roman Bartoszcze z Polskiego Stronnictwa Ludowego, Leszek Moczulski z Konfederacji Polski Niepodległej oraz nikomu wcześniej bliżej nie znany kanadyjski biznesmen polskiego pochodzenia — Stanisław Tymiński.

Dla wszystkich było oczywiste, że walka o fotel prezydenta rozegra się między niedawnymi przyjaciółmi z czasów opozycji — Wałęsą a Mazowieckim. Tymczasem wyborcy zdecydowali inaczej — w pierwszej turze przy frekwencji 60,6 proc. uprawnionych do głosowania, 39,96 proc. głosów zdobył Wałęsa, a wraz z nim do II tury — z 23,10 proc. głosów — wszedł Tymiński, wyprzedzając Mazowieckiego o ponad 5 procent.

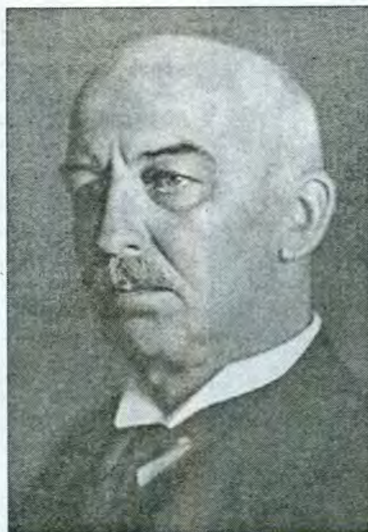

Ignacy Mościcki (1.VI.1926-30.IX.1939)

W drugiej turze zdecydowaną większością głosów (74,25 proc.) wygrał Wałęsa, jednakże wybierać prezydenta poszło o ponad 7 procent mniej niż dwa tygodnie wcześniej i to mimo apelów ze strony solidarnościowych polityków, by poprzeć Wałęsę i nie dopuścić do kompromitacji Polski przez wybór „człowieka znikąd" jak nazywano Tymińskiego.

Pięć lat później prezydent Wałęsa po raz drugi stanął do walki o prezydenturę, jako jeden z początkowo 17 kandydatów. W trakcie kampanii swoje kandydatury wycofało czterech z nich — Leszek Moczulski, Marek Markiewicz i Bogdan Pawłowski poparli Wałęsę, a Lech Kaczyński — Jana Olszewskiego.

W tych wyborach po raz pierwszy Polacy mieli do czynienia z „prezydenckim folklorem". Oprócz znanych już na politycznej scenie kandydatów jak Alek-

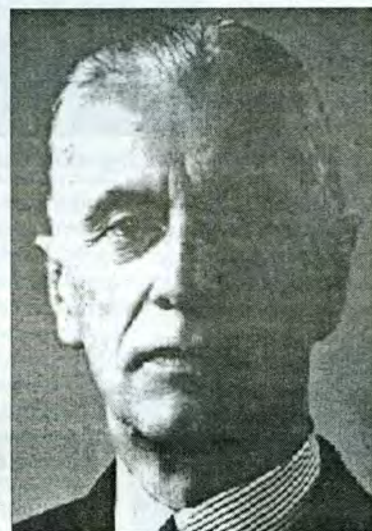

Gabriel Narutowicz (9-16.XII.1922)

sander Kwaśniewski, Jacek Kuroń, Jan Olszewski, Waldemar Pawlak, Hanna Gronkiewicz-Waltz, Janusz Korwin-Mikke, czy nawet rozpoczynający wówczas karierę Andrzej Lepper i Leszek Bubel, w szranki stanęli aktor kabaretowy Jan Pietrzak, rektor Prywatnej Wyższej Szkoły Businessu i Administracji Tadeusz Kozłuk i producent zdrowotnych wkładek do butów Kazimierz Piotrowicz.

Tym razem nie było niespodzianki co do osób, które przejdą do drugiej tury. Konsternację wzbudziła jednak 2 procentowa przewaga wywodzącego się z postkomunistycznego Sojuszu Lewicy Demokratycznej i członka PZPR-owskiego rządu Aleksandra Kwaśniewskiego nad legendarnym przywódcą „Solidarności" i urzędującym prezydentem Lechem Wałęsą.

Ostatecznie Kwaśniewski utrzymał (a nawet nieco zwiększył) swoją przewagę z pierwszej tury i z wynikiem 51,7 procent głosów został drugim prezydentem III Rzeczypospolitej. Frekwencja wynosiła 64,7 w pierwszej i 68,23 procent w drugiej turze.

Władysław Raczkiewicz (30.IX.1939-6.VI.1947)

W 2000r. do wyborów stanęło 13 kandydatów, jednak jeszcze przed I turą wycofał się Jan Olszewski przekazując swoje poparcie na rzecz Mariana Krzaklewskiego. O reelekcję ubiegał się prezydent Aleksander Kwaśniewski. Oprócz niego w wyborach startowali Andrzej Olechowski, Marian Krzaklewski z AWS, Jarosław Kalinowski z PSL, Andrzej Lepper z Samoobrony, Janusz Korwin-Mikke z UPR, Lech Wałęsa, Jan Łopuszański z Porozumienia Polskiego, Dariusz Grabowski, Tadeusz Wilecki z SN, Piotr Ikonowicz z PPS oraz Bogdan Pawłowski.

Tym razem wystarczyła jedna tura wyborów. Zwyciężył w niej Aleksander Kwaśniewski, zyskując 61,12 proc. głosów. Naj-

Stanisław Wojciechowski (20.XII.1922-14.V.1926)

większym przegranym okazał się Marian Krzaklewski, mimo intensywnej kampanii zdobywając zaledwie 15,57 proc. głosów

Lech Wałęsa (1990-1995)

— mniej nie tylko od Kwaśniewskiego, ale także od Olechowskiego, którego poparło 17,3 proc. wyborców.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest najwyższym przedstawicielem Rzeczypospolitej Polskiej i gwarantem ciągłości władzy państwowej.

Prezydent Rzeczypospolitej czuwa nad przestrzeganiem Konstytucji, stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium.

Prezydent Rzeczypospolitej wykonuje swoje zadania w zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i ustawach.

(Konstytucja RP, rozdział V art. 146)

W tegorocznych wyborach miało brać udział 16 kandydatów. Przed pierwszą turą wycofali się Zbigniew Religa, który przekazał swoje poparcie Donaldowi Tuskowi, Maciej Giertych z LPR oraz jeden z faworytów — Włodzimierz Cimoszewicz z SLD. W tragicznym wypadku zginął kandydat Polskiej Partii Pracy — Daniel Podrzycki.

Ostatecznie w pierwszej turze Polacy mogli głosować na jednego z 12 kandydatów. Kampania wyborcza, która do 26 września toczyła się dwutorowo, od wyborów parlamentarnych skupiła się tylko na osobach popieranych przez poszczególne ugrupowania kandydatach na prezydenta. Jej prowadzenie stało się priorytetem również dla partii mających utworzyć w nowym sejmie koalicję i wyłonić rząd, co poskutkowało opóźnieniami w pracach nad wspólnym programem i zaognieniem atmosfery między Platformą Obywatelską a Prawem i Sprawiedliwością.

9 października z poparciem 36,33 proc. biorących udział w głosowaniu I turę wyborów wygrał Donald Tusk z PO. Niemal równie dobry wynik uzyskał Lech Kaczyński z PiS (33,10 proc.).

Dwa tygodnie między pierwszą a drugą turą obfitowały w liczne wzajemne ataki sztabów wyborczych oraz samych kandydatów. Niezwykle liczne były także debaty pokazywane przez media. Jednak wyniki sondaży nie wskazywały na żadnego z kandydatów jako na pewnego zwycięzcę.

Frekwencja jest jedną z największych bolączek polityków. Z wyborów na wybory coraz niższa oznacza zmęczenie Polaków „wojnami na górze" i nie wróży dobrze demokracji.

POLSKA/Joanna GACKA

Dusze ufające Opatrzności

Benedykt XVI zawierzył Polskę opiece nowych świętych

Opiece nowych świętych: abp. Józefa Bilczewskiego i ks. Zygmunta Gorazdowskiego — Benedykt XVI zawierzył Kościół w Polsce.

Papież spotkał się w Auli Pawła VI z uczestnikami kanonizacji, podczas której obok Polaków ogłosił świętymi: włoskiego księdza bł. Kajetana Catanoso, chilijskiego kapłana bł. Hurtado Cruchagę i bł. br. Feliksa z Nicosii, kapucyna. Oprócz pielgrzymów z Polski i Ukrainy byli wierni z Chile i Włoch. Benedykt XVI, pozdrawiając Polaków, powiedział: *„Serdecznie pozdrawiam obecnych tu Polaków. Cieszę się, że razem możemy oddawać cześć nowym świętym. Świętość Józefa Bilczewskiego można określić w trzech słowach: modlitwa, praca, wyrzeczenie. Być wszystkim dla wszystkich, aby zbawić przynajmniej jednego — takie było pragnienie świętego Zygmunta Gorazdowskiego. Obaj, czerpiąc siły z modlitwy i Eucharystii, całkowicie oddawali siebie Bogu i skutecznie nieśli materialną i duchową pomoc najbardziej potrzebującym. Ich opiece zawierzam wszystkich wiernych Kościoła w Polsce, a zwłaszcza biskupów i kapłanów. Niech Wam Bóg błogosławi!"*

Ksiądz Dziadów

Ks. Gorazdowski był wybitnym duszpasterzem, założycielem kilkunastu dzieł dobroczynnych, prężnie działającego zgromadzenia, publicystą katolickim.

Po jego śmierci mówiono, że był *"okiem ślepemu, nogą chromemu, ojcem ubogich"*. Lwowska biedota nadała mu najbardziej zaszczytny tytuł: Ksiądz Dziadów.

Patriotycznie i religijnie

Urodził się w listopadzie 1845r. w Sanoku, w rodzinie szlacheckiej. Podczas rzezi galicyjskiej był kilkumiesięcznym niemowlęciem, i wówczas niańka — chcąc go uratować — ukryła go pod kołem młyńskim. Wtedy nabawił się choroby płuc, która nękała go przez całe życie. Widział w niej działanie Opatrzności: *"Bogu dziękuję za chorobę, bo gdyby nie ta choroba, nie byłbym został księdzem i nigdy bym nie był zadowolony, rozminąwszy się ze swoim powołaniem"*.

Rodzicom zawdzięcza głęboką formację religijną i gorący patriotyzm — jego ojciec był posłem na sejm, a po wybuchu powstania styczniowego całkowicie zaangażował się w pomoc powstańcom. Osiemnastoletni Zygmunt także przyłączył się do oddziałów powstańczych, jednak po klęsce wrócił do Przemyśla, gdzie mieszkała jego rodzina, a ojciec prowadził zakład introligatorski i niewielki sklep galanteryjny. Po ukończeniu gimnazjum z bardzo dobrym wynikiem podjął w 1864r. studia prawnicze we Lwowie, ale po dwóch latach odkrył, że jego prawdziwym powołaniem jest kapłaństwo.

Św. Zygmunt Gorazdowski

Trudna droga

Lata seminaryjne były czasem intensywnego rozwoju duchowego — wówczas niezwykle rozwinął się jego dar modlitwy, a kontemplowanie Męki Chrystusa codziennie o godz. 15.00 stało się niezmiennym punktem programu w jego pracowitym życiu. Jednak nie otrzymał święceń w przewidzianym terminie — gwałtowny nawrót choroby tuż przez święceniami zmusił go do powrotu do domu. W stanie zawieszenia i niepewności przeżył całe dwa lata, dopiero w 1871r. stan jego zdrowia poprawił się na tyle, że w lipcu otrzymał święcenia z rąk abp. Franciszka Ksawerego Wierzchlejskiego. Kilka miesięcy wcześniej, gdy Pius IX uroczyście oddał Kościół pod opiekę św. Józefa, młody Gorazdowski złożył swój prywatny ślub — że całe życie poświęci ubogim.

Wikary, katecheta, wychowawca

Ówczesna Galicja dostarczała nieograniczonych pól działalności ludziom, którzy pragnęli angażować się w pracę na rzecz ubogich. Corocznie umierało tu z wycieńczenia i niedożywienia ok. 50 tys. osób, przeciętna życia wynosiła 27 lat, tłumy żebraków były prawdziwą plagą w większych miastach — bieda galicyjska była przysłowiowa. Toteż od pierwszych dni kapłaństwa (został wikarym w położonym 10 km od Sokala Tartakowie) ks. Gorazdowski pomagał biednym, chodził po domach parafian, pielęgnował chorych. Oprócz biedy materialnej i pijaństwa dostrzegł także wielką nędzę duchową i zatrważającą ciemnotę religijną chłopów. Dla wiejskich dzieci i ludu napisał "Katechizm", który stał się prawdziwym przebojem wydawniczym, a dotarł także do Polonii za oceanem.

Dla młodzieży napisał inne, bardzo popularne i znane książki — "Niezapominajki — przestrogi i rady dla młodzieży żeńskiej" oraz "Rady i przestrogi na całe życie. Pamiątka dla młodzieży męskiej przy ukończeniu szkół" w końcu, po przepracowaniu kilku lat w rozmaitych miasteczkach, już we Lwowie wydał "Zasady dobrego wychowania". W późniejszych latach wydawał też tani dziennik dla ubogich "Gazetę Codzienną".

Dusza miłująca Boga i bliźnich

Lwów, do którego przybył w 1878r., by objąć funkcję wikarego, był miastem, w którym pracował do końca życia. Tu założył zrzeszające księży Towarzystwo "Boni Pastores", został też redaktorem naczelnym czasopisma "Bonus Pastor". Jednak jego prawdziwym powołaniem i służbą była praca dla ubogich. Z niespożytą energią i mimo słabego zdrowia zbierał pieniądze, wynajdował współpracowników, koordynował działalność. Miał wybitne zdolności organizacyjne, toteż szybko zgromadził wokół siebie grupę wiernych pomocników. Przez 30 lat był sekretarzem Instytutu Ubogich, wraz z księżną Jadwigą Sapieżyną założył "Dom pracy dobrowolnej dla żebraków".

W kolejnych latach powstała we Lwowie Kuchnia Ludowa, Zakład dla nieuleczalnie chorych, Internat św. Jozafata, Zakład Dzieciątka Jezus, opiekujący się nieślubnymi i niechcianymi dziećmi, a także ich matkami. Gdy dostrzegał ludzką biedę niezwłocznie reagował tworzeniem dzieła — w ciągu niewielu lat rozwiązał problem oblegających Lwów żebraków dając im pracę, ubogim chorym zorganizował szpital, by mogli odzyskać siły, dla pochodzących ze wsi studentów seminarium nauczycielskiego zorganizował internat. *"Tyle instytucji stworzyć, utrzymać je i nimi zarządzać mogła tylko dusza miłująca Boga i bliźnich, dusza z dziecięcą wiarą ufającą Opatrzności"* — stwierdził pełen podziwu dla działalności ks. Gorazdowskiego jeden ze współczesnych mu obywateli.

Ogrom pracy charytatywnej nie przesłaniał podstawowej służby — był cenionym kaznodzieją, jego konfesjonał w kościele Św. Mikołaja oblegały tłumy, do umierających z wiatykiem szedł o każdej porze dnia i nocy.

Zgromadzenie Sióstr św. Józefa

W ciągu lat pracy wśród najuboższych skupiła się wokół ks. Gorazdowskiego grupa wiernych współpracowników, wśród nich tzw. siostrzyczki ubogich, niewielkie wspólnoty opiekujące się potrzebującymi. To one oraz tercjarki III Zakonu św. Franciszka stały się pierwszymi zakonnicami Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Józefa. Siostry, które miały być ubogie, serce mieć przy Bogu, a ręce przy pracy, złożyły pierwsze śluby w 1884r. W ciągu lat otwierały placówki charytatywne w całej Galicji, chętnie zapraszano je do pracy w szpitalach.

Ich założyciel zmarł 1 stycznia 1920r. Mszę pogrzebową odprawiał arcybiskup lwowski, obecni byli świeccy i księża, ale najliczniej przyszli, by pożegnać "swojego księdza", lwowscy biedacy.

cdn.

KAI/TZ

FOTO W **Głosie**

Kościół pw. Św. Michała w Smorgoniach. Pierwotnie zbór kalwiński, renesansowy, zbudowany w latach 1552-1553, fundacji wojewody brzesko-litewskiego Krzysztofa Zenowicza, wykończony przez jego syna — Jerzego.

Jest to budowla na planie centralnym, typu obronnego. Obszerna dwukondygnacyjna nawa na planie ośmioboku nakryta jest kopułą ukrytą częściowo w attyce i namiotowym dachu (niegdyś kopułowym). Do fasady przylega dwukondygnacyjna (niegdyś trójkondygnacyjna) wieża (ośmiobok na czworoboku). W miejscu jej połączenia z nawą, z prawego boku znajduje się nieduża cylindryczna wieżyczka. Masywne ściany świątyni o grubości 1,8 — 3 m przebite są wysokimi, łukowato sklepionymi otworami okiennymi. Górna kondygnacja nawy ozdobiona jest oryginalną renesansowa attyką typu wileńskiego z fryzem arkadowym. Pod nawą znajduje się krypta.

AD

OPINIA

Według biskupów

Zapytani przez KAI biskupi pozytywnie ocenili wybór Lecha Kaczyńskiego na prezydenta. Jednocześnie zwracają uwagę na potrzebę zakończenia kampanii wyborczej i rozpoczęcia przez partie koalicyjne tworzenia nowego rządu.

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski abp Józef Michalik podkreślił, że wygrał człowiek dobrze przygotowany do pełnienia funkcji prezydenta. — *Jest to człowiek, który już zaistniał w polityce, spoczywała na nim odpowiedzialność za publiczne dobro i porządek. Niewątpliwie jest on dobrze przygotowany, profesor prawa, znający zasady, którymi powinien się posługiwać człowiek na takim stanowisku* — stwierdził arcybiskup. Dodał, że byłoby dobrze, aby *„nie zawiódł nadziei złożonej w nim przez ludzi. Ta nadzieja to, aby było bezpieczniej, lepiej, bardziej perspektywicznie"*.

To, czy Polacy dokonali trafnego wyboru, będzie można ocenić dopiero po upływie pierwszej kadencji — uważa wiceprzewodniczący Konferencji Episkopatu Polski abp Stanisław Gądecki.

- *Zadowolony będę po tej pierwszej kadencji, kiedy zobaczymy, jak te wszystkie obietnice się realizują i jaki znajdują oddźwięk w poprawie życia ludzi. Czy będzie więcej ludzi biednych, czy też trochę podniesie się ich stan posiadania? Chociaż naturalnie nie wszystko zależy od stanu posiadania człowieka* — stwierdził abp Gądecki.

Prymas Polski kard. Józef Glemp powiedział, że cieszy się z wyboru Lecha Kaczyńskiego, ponieważ zna go jako prezydenta Warszawy. W wypowiedzi dla KAI kard. Glemp dodał, że zadaniem Kościoła jest *„włączyć się w tę rzeczywistość, jaką ukształtowała demokracja"*. — *Chcemy współpracować z każdą władzą, która odpowiedzialnie patrzy na naród* — podkreślił kardynał Glemp.

Kościół, ludzie wierzący będą wspierać modlitwą nowego prezydenta — zapewnił sekretarz generalny Konferencji Episkopatu Polski bp Piotr Libera.

- *Głowa bez ciała niewiele może, musi być wspierana przez cały organizm. Podobnie w przypadku prezydenta Polski powinien być on wspierany przez całe społeczeństwo* — stwierdził bp Libera. Dlatego zapewnił, że *„Kościół, ludzie wierzący będą wspierać modlitwą tego, który wziął na swoje barki najwyższy urząd w państwie — prezydenta RP"*. — *Życzę nowemu prezydentowi pomyślności i powodzenia* — stwierdził.

- *Znam osobiście pana prezydenta i wiem, że Polski nie zawiedzie* — powiedział KAI metropolita gdański abp Tadeusz Gocłowski.

Zdaniem arcybiskupa *„na prezydenta Rzeczypospolitej został wybrany przez naród człowiek prawy, wybitnie wykształcony"*, a także *„człowiek "Solidarności"*. Jednocześnie wyraził nadzieję, że *„dwa największe ugrupowania wywodzące się z tego samego nurtu solidarnościowego, o umiarkowanych poglądach polityczno-społecznych"* stworzą *„bez niepotrzebnych aliansów z ugrupowaniami radykalnymi dobry rząd"*, który zająłby się przede wszystkim rozwiązaniem problemów bezrobocia i ochrony zdrowia.

KAI/TZ

Talent pianistyczny

Rafał Blechacz, pierwszy Polak od 30 lat, został bezapelacyjnym zwycięzcą XV Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie.

Rafał Blechacz

Blechaczowi przypadły też nagrody dodatkowe: Towarzystwa im. Fryderyka Chopina za najlepsze wykonanie poloneza, Polskiego Radia za najlepsze wykonanie mazurków oraz Filharmonii Narodowej — za najlepsze wykonanie koncertu. Podobnie było w 1975r., kiedy Zimerman zdobył główną nagrodę i obie dodatkowe — za wykonanie poloneza i mazurków (nagrody za wykonanie koncertu wówczas nie przyznawano).

Drugiej nagrody nie przyznano, dwie trzecie przypadły ex aequo braciom z Korei Południowej — Dong Hyek Limowi i Dong Min Limowi; nagrodę czwartą zdobyli ex aequo Japończycy Takashi Yamamoto i Shohei Sekimoto. Nie wręczono piątej nagrody; szóstą przyznano Ka Ling Colleen Lee z Chin/Hongkongu. Pozostali uczestnicy finału — Polak Jacek Kortus, Rachel Naomi Kudo z USA, Rieko Nezu z Japonii, Yuma Osaki z Japonii, Yeol Eum Son z Korei Płd. oraz Andrej Jaroszynski z Rosji — otrzymali wyróżnienia.

„Blechacz z całą pewnością zasługiwał na przyznane mu dziś nagrody” — powiedział znawca Chopina, zastępca dyrektora nadającego muzykę klasyczną Programu 2 Polskiego Radia, Andrzej Sułek. *„To jest taki polski pianista, którego pojawienia się na konkursie chopinowskim oczekiwałem od 30 lat — to niezwykle wielkiej klasy talent pianistyczny”* — powiedział Sułek.

Ostatnim Polakiem, który przed Blechaczem zwyciężył w tym konkursie, był Krystian Zimerman, zdobywca pierwszej nagrody w 1975 roku.

„Najbliższe lata pokażą, jak ta nagroda pomoże Blechaczowi w wejściu na estrady świata. Myślę, że teraz nastąpi bardzo szybki rozwój tego pianisty, który, moim zdaniem, do tej pory żył pod presją naszych oczekiwań, aby tę nagrodę wreszcie zdobył Polak” — powiedział przewodniczący jury, prof. Andrzej Jasiński.

W eliminacjach do XV Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina uczestniczyło 257 pianistów z 35 krajów, w tym 47 z Polski. Selekcja kandydatów odbyła się w drodze eliminacji po raz pierwszy — wcześniej pianistów kwalifikowano na podstawie nadsyłanych przez nich nagrań.

Do konkursu zakwalifikowało się 80 pianistów z 18 krajów. Wśród dopuszczonych do udziału było 20 Polaków, 19 Japończyków, sześciu Amerykanów, pięciu pianistów z Korei Południowej, po czterech z Rosji, Chin (w tym jeden z Hongkongu), Kanady i Tajwanu, po trzech z Ukrainy, Szwecji, Białorusi, Serbii, Belgii, Hiszpanii, Niemiec i Austrii.

W finale najliczniejszą grupę narodowościową stanowili Japończycy — wystąpiło ich czworo: Rieko Nezu, Yuma Osaki, Shohei Sekimoto i Takashi Yamamoto. Oprócz Japończyków do ostatniego etapu zakwalifikowało się także dwoje Polaków — Jacek Kortus i Rafał Blechacz oraz troje reprezentantów Korei Płd. — bracia Dong Hyek Lim i Dong Min Lim oraz Yeol Eum Son, a także po jednym z Chin/Hongkongu — Ka Ling Colleen Lee, USA — Rachel Naomi Kudo i Rosji — Andrej Jaroszynski.

Zwycięzca tegorocznego konkursu Rafał Blechacz jest studentem Akademii Muzycznej im. Nowowiejskiego w Bydgoszczy, w klasie Katarzyny Popowej-Zydroń. Na swoim koncie ma już wiele nagród zdobytych w konkursach pianistycznych w kraju i za granicą.

Międzynarodowy Konkurs im. Chopina, który odbywa się od 1927r., jest jednym z najstarszych tego typu przedsięwzięć na świecie. Jego inicjatorem był wybitny polski pianista, pedagog i kompozytor, prof. Jerzy Żurawlew (1887-1980). Wśród zwycięzców są m.in. takie osobowości, jak Martha Argerich, Maurizio Pollini czy Halina Czerny-Stefańska.

W latach 1927-37 Międzynarodowy Konkurs im. Chopina odbywał się co pięć lat, w 1942r. nie odbył się z powodu wojny. Następny przeprowadzono dopiero w 1949r., a kolejny w 1955r. Od tego czasu konkurs odbywa się co pięć lat.

W tym roku organizatorem konkursu było — po raz ostatni — Towarzystwo im. Fryderyka Chopina (TiFC). Kolejny odbędzie się w 2010r., w 200. rocznicę urodzin wybitnego kompozytora i pianisty. Wówczas organizacją przedsięwzięcia ma zająć się Narodowy Instytut Fryderyka Chopina (NIFC), w którego skład ma wejść m.in. TiFC.

PAP/AD

KONKURS

Uroda wyższym celom

Katarzyna Borowicz (od prawej) - Miss Wody

Polka Katarzyna Borowicz zdobyła III miejsce w konkursie Miss Ziemi na Filipinach.

Na Miss Earth zjechało na Filipiny aż 85 piękności z całego świata. Tytuł ten zdobyła wenezuelska top modelka Alexandra Braun Waldeck. Długowłosa, niebieskooka blondynka o dziecięcych rysach twarzy oczarowała międzynarodowe jury białym, zwiewnym bikini i lilią we włosach. Oprócz tytułu dostała czek na 20 tys. dolarów i prezenty. II miejsce i tytuł Miss Powietrza otrzymała Amell Santana z Dominikany.

Trzecią — Miss Wody — została 20-letnia Katarzyna Borowicz, Miss Polonia 2004. Studentka kulturoznawstwa z Ostrowa Wielkopolskiego ma już na koncie tytuły trzeciej wicemiss w konkursie Miss Świata 2004, który odbywał się w Chinach, oraz Queen of Europe. Czwarty żywioł Ogień to Jovana Marjanovic z Serbii i Czarnogóry.

Miss Ziemi to trzeci co do wielkości międzynarodowy konkurs piękności po Miss Universe i Miss World, a jednocześnie konkurs najmłodszy — odbywa się od 2001r. Wymyślili go filipińscy organizatorzy bardzo znanych wyborów Miss Azji i Pacyfiku. Uznali oni, że uroda może służyć wyższym celom — na przykład promocji ochrony środowiska i zwracaniu uwagi na problemy Matki Ziemi. Dlatego kandydatki na Miss przez blisko miesiąc przed galą wyborów objeżdżały najpiękniejsze miejsca na Filipinach, sadziły drzewa, brały udział w seminariach o ochronie środowiska, a nawet w zawodach w stylu „Wyprawy Robinson”.

PAP/AD

KĄCIK DZIECIĘCY

Dla tych, którzy odeszli

Dla tych,
którzy odeszli
w nieznany świat,
płomień na wietrze
kołysze wiatr.
Dla nich tyle kwiatów
pod cmentarnym
murem i niebo
jesienne u góry.
Dla nich
harcerskie warty
i chorągiewek gromada,
i dla nich ten dzień -
pierwszy dzień
listopada.

Danuta GELLNEROWA

Zaduszkowe płomyki

Dzień jesienny tak cicho
jak liść zżółkły opada,
złoto ma z października,
smutek ma z listopada
i w ten smutek złotawy,
i w ten promień
zamglony
stroją się dziś Zaduszki
jak w przejrzyste welony.
Płoną świeczek szeregi,
płoną świeczek tysiące,
powiewają płomyki,
zamyślone i drżące,
więc płomykiem
jak dłonią,
dłonią ciepłą i jasną,
pozdrawiamy tych
wszystkich,
których życie już zgasło.

Hanna ŁOCHOCKA

Legenda o pieśni

Kiedy cały świat był już stworzony, każdy przyznać musiał, że jest piękny. Pośród mórz rozrzucone były lądy, na lądach usypane były góry i nasadzone lasy.

W lasach było wiele rozmaitych zwierząt. Na drzewach ptaki wiły gniazda. Królem ptaków był orzeł.

Nie wiedzieli ludzie, że orzeł fruwa wysoko, wysoko — aż powyżej księżyca, słońca i wszystkich gwiazd.

Orzeł nie mógł powiedzieć, bo nie miał wcale głosu, jak nie mieli głosu ludzie ani zwierzęta, ani lasy, ani morza. Wszystko było tak samo piękne jak dziś, tylko ciche, nieme, więc smutne.

Razu pewnego wzbił się orzeł tak wysoko, że aż dofrunął do nieba. Patrzy, a tu jakiś anioł przyniósł złotą skrzynkę, otworzył ją, wyjął sznur pereł i zaczął aniołom perły rozdawać.

Aniołowie usiedli na ławkach, każdy umieścił w anielskim gardziołku otrzymaną perłę — i zaczęły się śpiewy.

Ach, jakie to było cudowne!

Kiedy orzeł wrócił na ziemię, myślał tylko o złotej skrzynce, gdzie były schowane perły pieśni.

„Ukradnę je” — pomyślał wreszcie.

Zakradł się do nieba, a kiedy aniołowie spać się pokładli, dziobem i pazurami otworzył skrzynkę. Dziób mu się skrzywił i pazury wygięły, ale porwał sznur pieśni i — dalejże na ziemię! Ale pękł sznurek i perły jak deszcz się posypały.

Jedna padła w morze i morze śpiewać zaczęło, druga padła w las — i las pieśń zanucił.

Ptaki myślały, że to muszki spadają, i najwięcej pochwyciły pereł, więc teraz najpiękniej śpiewają.

Na progu chaty siedział chłopiec i dmuchał w drewienko, w którym dziurki powywiercał — nagle w jedną dziurkę wpadła perełka i fujarka nucić zaczęła.

Największą perłę pochwycił orzeł i ukrył w szczelinie. Ale sumienie nie dawało mu spokoju. Księżyc, słońce i gwiazdy wołały nań ciągle:

- *Złodziej! Ukradł! Złodziej!*

Orzeł dał ostatnią perłę słowikowi, słowik podarował ją jaskółce, a jaskółka człowiekowi.

Od tej pory orzeł nie wzbija się już tak wysoko, ma krzywy dziób i zakręcone pazury, słowik śpiewa najpiękniej ze wszystkich ptaków, jaskółce ludzie pozwalają mieszkać w swojej chacie, a człowiek włada pieśnią, która naśladuje wszystkie głosy i towarzyszy mu w smutku i w weselu, przy pracy i w boju.

Janusz KORCZAK

Pomyśl choć chwilę

Powiedz, drogo, gdzie jest żołnierz,
który tędy maszerował
coraz wolniej.
Czemu, drogo, wciąż od nowa,
liczysz jego ślady?
Czemu, drogo, tyś nie miała dla żołnierza
dobrej rady?
Jakżeś ty go, drogo, wiodła,
że go kula tak ubodła?
Żółte liście drogę już zawiały:
„Żołnierz poległ na polu chwały”.

Czesław KURIATA

FOTO W Głosie

Szanowni Czytelnicy!

Do zdjęcia zamieszczonego w nr. 37 otrzymaliśmy różne podpisy, oto niektóre:

"Daleka droga, słońce nisko -
Autobus stał się dla chłopaków kołyską"
Teresa Manko, Grodno

"Śpią zajączki w lesie w norze,
A chłopaczki - w autokarze..."
Irena Zielińska, 5 klasa, Grodno

"Koledzy się bawili, grali i śpiewali,
Ciekawe historyjki
w nieskończoność jeden drugiemu opowiadali...
Lecz jadąc od babci ze wsi do miasta wielkiego
Wytrwałości zabrakło:
sen zmorzył jednego i drugiego."
Natalia Saczek, Grodno

"Głównie - chęć do pracy." Jerzy Horbaczewski, Grodno

"Śpij, kochanie, śpij..." Anna Dziuba, Grodno

Po nagrodę - książkę "Cuda polskie. Miejsca niezwykłe" - zapraszamy do redakcji Natalię Saczek.

Prosimy o nadesłanie ciekawych podpisów pod podane zdjęcie z ZOO. Autor najlepszego podpisu dostanie kolejną nagrodę książkową od redakcji. Termin nadesłania upływa z dniem **8 listopada**.

Piosenka na życzenie

Zawsze tam gdzie ty

Muzyka: J. Borysewicz słowa: J. Skubikowski

Zamienię każdy oddech C a
W niespokojny wiatr G
By zabrał mnie z powrotem
Tam gdzie masz swój świat
Poskładam wszystkie szepty
W jeden ciepły krzyk
Żeby znalazł cię aż tam
Gdzie pochowałaś sny
Już teraz wiem, że dni są tylko po to F G
By do ciebie wracać każdą nocą złotą C a
Nie znam słów, co mają jakiś większy sens
Jeśli tylko jedno, jedno tylko wiem
Być tam, zawsze tam gdzie ty F G
Nie pytaj mnie o jutro
To za tysiąc lat
Płyniemy białą łódką
W niezbadany czas
Poskładam nasze szepty
W jeden ciepły krzyk
By już nie uciekły nam
By wysuszyły łzy
Już teraz wiem, że dni są tylko po to
By do ciebie wracać każdą nocą złotą
Nie znam słów, co mają jakiś większy sens
Jeśli tylko jedno, jedno tylko wiem
Być tam, zawsze tam gdzie ty
Budzić się i chodzić spać we własnym niebie
Być tam, zawsze tam gdzie ty
Żegnać się co świt i wracać znów do Ciebie
Być tam, zawsze tam gdzie ty
Budzić się i chodzić spać we własnym niebie
Być tam, zawsze tam gdzie ty,
Zawsze tam, gdzie ty,

Czy pamiętasz, że...

31 października - Wolfganga, Krzysztofa
1 listopada - Wszystkich Świętych
2 listopada - Dzień Zaduszny
3 listopada - Marcina, Huberta
4 listopada - Karola Boromeusza, Emeryka
5 listopada - Elżbiety, Zachariasza
6 listopada - Leonarda, Melaniusza

Gratulacje

Z okazji urodzin kochanej
Helenie STECKIEWICZ
wiązankę najserdeczniejszych życzeń: dobrego zdrowia, długich i szczęśliwych lat życia, miłości najbliższych, pociechy z dzieci i wnuków.

Żyj szczęśliwie
i radośnie,
Dożyj długich lat,
Niech Ci życie
będzie wiosną
I rajem ten świat.
Nie znaj nigdy smutnej doli,
Ciężkich życia dróg,
Niech Ci 100 lat żyć pozwoli
W zdrowiu, szczęściu Bóg
składają kochający mąż oraz dzieci z rodzinami

Szanownemu
Zygmuntowi RUTKOWSKIEMU
z okazji jubileuszu urodzin moc najserdeczniejszych życzeń: zdrowia, szczęścia, pomyślności, pogodnych dni we wspaniałym humorze oraz opieki Matki Bożej na dalsze lata
składają koleżanki i koledzy z KS "Batory"

Kącik gastronomiczny

Czas na sałatki

Składniki: dwie puszki ananasa w kostkach, paczka rodzynek, dwie puszki kukurydzy, 600 g śledzi (płaty marynowane), majonez

Płaty śledzia rozkroić na dwie połowy i pokroić w poprzek na kawałki szerokości ok. 3 cm. Rodzynki namoczyć w ciepłej wodzie, a po odsączeniu wrzucić do miski razem ze śledziami, kukurydzą, kostkami ananasa. Doprawić majonezem.

***

Składniki: główka sałaty, 2 dymki, 2 jajka ugotowane na twardo, 2 pomidory, 20 czarnych oliwek, zielona papryka, 100 g chudej szynki lub piersi z kurczaka, 150 g sera camembert

Sos: 2 łyżki oleju, sól, sok z 1/2 cytryny, ząbek czosnku

Liście sałaty rozdzielić, umyć, osączyć. Dymkę obrać, pokroić w cienkie krążki. Pomidory umyć, razem z jajkami pokroić na ćwiartki. Paprykę umyć, wyjąć gniazda nasienne, pokroić w krążki, oliwki osączyć. Ser pokroić w drobną kostkę. Szynkę pokroić w cienkie słupki. Sałatę rozłożyć na salaterce. Dodać warzywa, ser, wędlinę i jajka. Wierzch posypać oliwkami. Z oleju i soku z cytryny ukręcić sos. Dodać zmiażdżony ząbek czosnku, posolić do smaku. Sałatkę polać sosem.

***

Składniki: 2 puszki tuńczyka w sosie własnym, mała puszka kukurydzy lub pół dużej, kawałek żółtego sera, 2 jajka, niewielka cebula (najlepiej słodka), majonez, sól, pieprz

Tuńczyka rozdrobnić, wsypać odsączoną kukurydzę, drobno pokrojone, ugotowane na twardo jajka i drobno starty żółty ser (jego ilość, tak jak ilość jajek zależy od preferencji kulinarnych kucharza). Dodać drobno pokrojoną cebulkę i łyżkę majonezu. Wszystko doprawić solą i pieprzem do smaku. Najlepiej smarować na świeży chleb.

***

Składniki: 400 g ryżu, 400 g pieczarek, świeży ogórek, 2 cebule, 200 g szynki, 3 łyżki octu winnego, 7 łyżek oliwy, sól, pieprz, szczypta cukru, świeże lub suszone zioła — szczypiorek, estragon, bazylia

Ryż opłukać, gotować przez 17 minut w dużej ilości osolonej wody. Odcedzić. Pieczarki i ogórek obrać, umyć, pokroić w plasterki. Cebulę pokroić w kostkę, szynkę w paseczki. Składniki połączyć, dodać ryż, posolić i popieprzyć. Z oliwy, octu winnego i cukru zrobić sos. Polać ryż z warzywami, delikatnie wymieszać. Posypać posiekanymi ziołami.

KUCHNIA/IK

Śmiech to zdrowie!

***

Siedzi dwóch więźniów w celi. Jeden z nich mówi:
- *Ty znasz Małysza?*
- *Nie.*
- *Ten to miał skok.*

***

Strażak ratuje staruszkę z płonącego mieszkania.
- *Proszę zacisnąć zęby!* - krzyczy znosząc ją w dół po drabinie.
- *W takim razie musimy wrócić na górę, zostały na półce w łazience!*

***

Przed operacją...
- *Panie ordynatorze, czy będzie mnie pan osobiście operował?*
- *Tak, lubię przynajmniej raz na rok sprawdzić, czy jeszcze coś pamiętam...*

***

- *Mamo, ile jest pasty do zębów w tubie?*
- *Nie mam pojęcia, syneczku.*
- *A ja wiem! Od telewizora do kanapy!*

***

- *Jasiu, powiedz nam, co musimy zrobić, aby otrzymać rozgrzeszenie?* — pyta ksiądz na lekcji religii.
- *Musimy grzeszyć, proszę księdza* — pada odpowiedź.

***

Mama pyta się synka:
- *Jasiu, jak się czujesz w szkole?*
- *Jak na komisariacie: ciągle mnie wypytują, a ja o niczym nie wiem.*

***

- *Jaki to będzie przypadek jak powiesz „lubię nauczycieli"?* — pyta nauczyciel.
- *Bardzo rzadki, panie profesorze.*

***

- *Synku, kiedy poprawisz dwójkę z matematyki?*
- *Nie wiem, mamusiu, nauczyciel nie wypuszcza dziennika z rąk.*

***

- *Babciu, jak ci smakował cukierek?*
- *Bardzo dobry.*
- *Dziwne! Ania go wypluła, pies go wypluł, a tobie smakował...*

***

Baca był świadkiem wypadku samochodowego. Przesłuchuje go policjant:
- *Baco, jak to było?*
- *Panocku, widzicie to drzewo?*
- *Widzę.*
- *A oni nie widzieli.*

***

Idzie sobie baca i ciągnie na sznurku zegarek. Przechodzący turysta pyta zdziwiony:
- *A co to baco, zegarek na sznurku ciągniecie?*
- *Ja go wreszcie nauczę chodzić!*

***

Cennik
życzeń, podziękowań, ogłoszeń drobnych

cena (z podatkiem VAT) za 1 linijkę umowną (28 znaków — liter):

tekst	mniej niż 300 zn.	więcej niż 300 zn.	komercyjne
zwykłe	360 rub/lin;	320 rub/lin;	500 rub/lin;
pogrubioną czcionką	460 rub/lin;	420 rub/lin;	540 rub/lin;
w czarnej ramce	420 rub/lin;	400 rub/lin;	520 rub/lin;
w czerwonej	460 rub/lin;	440 rub/lin;	540 rub/lin;

nekrologi na stronie 2 o wymiarach 81x30 mm 2500 rub
Numer konta Biełinwiestbanku w Grodnie: 3015204440014, kod 705
YHH 500059292

ZADZWOŃ
Drobne ogłoszenia w Głosie dla mieszkańców Grodna pod całodobowym numerem telefonu 066.

GŁOS

Wydawca: SZ „Związek Polaków na Białorusi"
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax (0152) 72-00-75, 72-31-69
e-mail: glosznadniemna@mail.grodno.by
glosznadniemna@yahoo.com

Redaktor naczelny: Andrzej DUBIKOWSKI
Redaktorzy: Tatiana Zaleska (zastępca redaktora naczelnego), Alicja Samiec (sekretarz redakcji), Irena Kulikowska (redaktor wydania),
Fotograf: Jarosław Waniukiewicz
Korekta: Helena Bohdan

Prenumeratę: można zamówić w każdym urzędzie pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca).

Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi 2080 BYB.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання - 4 друкаваныя аркушы
Заказ № - **4417**. Наклад 3050 асобнікаў.
Штотыднёвік "Глос знад Немна" (на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрас рэдакцыі: 230023 Гродна вул. Дзяржынскага, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства "Гродзенская друкарня"
Гродна вул. Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 27.10.2005 у 15⁰⁰
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых рэдакцыяй дыяпазытываў.

Bądźmy w kontakcie

Czekamy na Państwa telefony od godz. 9.00 do 18.00, **tel. (0152)72-31-69**

